

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra správního práva a správní vědy

Evropské fondy

Bakalářská práce

European funds

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

JUDr. Tereza Jonáková

AUTOR PRÁCE

Kristýna Vácová

PRAHA

2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 14. 03. 2022

Kristýna VÁCOVÁ

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala JUDr. Tereze Jonákové za vedení mé práce, za její rady a vstřícný přístup.

Anotace

Tato práce pojednává především o rozdílech a změnách, které nastaly v posledních programových obdobích. Před samotnou kapitolou komparace je několik kapitol, které popisují srovnávanou problematiku. Poslední část se zabývá procesem získání dotačních titulů a na konkrétním typu dotovaných programů demonstrují postup získání financí z EU od projektové žádosti až po realizaci a možnou kontrolu.

Klíčová slova

Fondy, programové období, Evropská unie, Dětská skupina, dotace, proces, financování, komparace

Abstract

This work deals with the differences and changes that have occurred in the last programming periods. The chapter of the comparison itself is preceded by several chapters that describe the issues which are being compared. The last part deals with the procedure of obtaining grant titles and I demonstrate the process of obtaining funding from EU on a specific type of subsidiezd programs from project application to implementation and possible control.

Key word

Funds, programming period, European union, child group, subsidy, process, funding, comparison

Obsah

Úvod.....	6
1. EVROPSKÉ FONDY	7
1.1. Strukturální a investiční fondy	7
1.2. Další fondy	11
1.3. Unijní programy	12
1.4. Nástroje předvstupní pomoci	13
2. REGIONÁLNÍ POLITIKA EU	14
3. LEGISLATIVA	18
4. FINANCOVÁNÍ Z EU.....	21
4.1. Rozpočet EU	22
5. KOMPARACE	26
5.1. PO 2014-2020.....	26
5.2. PO 2021-2027.....	31
5.3. Komparace přelomových období.....	37
6. DĚTSKÉ SKUPINY.....	42
7. PROCES ZÍSKÁNÍ DOTACE.....	44
7.1. Orgány – implementační struktura	44
7.2. Projektová žádost	46
7.3. Informační a monitorovací systém	48
7.4. Hodnocení projektu	49
7.5. Realizace projektu.....	49
7.6. Kontrola	51
Závěr.....	54
Seznam použité literatury	55
SEZNAM ZKRATEK.....	63
Přílohy	66

Úvod

Evropské fondy jsou pro Českou republiku zdrojem finančních prostředků, které se dají využít na rozvoj široké škály oblastí. Jelikož se jedná o velmi složitý systém, zaměřím se nejdříve na obecný popis a základní rozdělení Evropských fondů a nástrojů předvstupní pomoci. Dále se dotkneme především oblastí, které prošly změnami a seznámíme se se základní legislativní úpravou, která tvoří celkový rámec pro financování z EU fondů.

V páté kapitole se zabývám finančními prostředky, které byly poskytnuty České republice a jejich možným využitím v nabízených operačních programech. Jelikož se nacházíme na přelomu dvou programových období, rozhodla jsem se blíže zabývat jejich komparací, tedy porovnáním nabízených operačních programů, finančních prostředků či legislativních změn programového období 2014-2020 a programového období 2021-2027. Nové programové období již nastalo, nicméně se stále nacházíme ve fázi příprav, a tak je možné se v celém textu setkat s predikcemi či návrhy zákonů a nařízení. V rámci srovnání jsou v některých případech reflektovány i starší programová období, a to především pro zhodnocení a vznik uceleného obrazu čerpání ČR z fondů EU již od roku 2004, kdy ČR oficiálně vstoupila do EU, čímž získala přístup k nástrojům politiky soudržnosti na podporu rozvoje.

S přelomem programových období přicházejí každých šest let velké změny, ať už v legislativě, nabízených programech či možnostech administrace. Cílem některých kapitol je upozornit čtenáře právě na neustálý vývoj a možné prolínání či transformaci fondů. Pro zachování aktuálnosti práce a možnosti zaměřeni se na nadcházející období jsem musela kromě dostupné literatury a právních předpisů využít také podstatné množství internetových zdrojů, které považuji za důvěryhodné, jelikož se ve většině případů jedná o oficiální stránky ministerstev, Evropské komise nebo o portály zastřešující Evropské strukturální a investiční fondy v ČR.

1. EVROPSKÉ FONDY

Evropské fondy jsou považovány za zprostředkovatele, umožňujícího solidaritu mezi státy EU, a to prostřednictvím dotací, které jsou poskytovány regionům členských států, které se vyznačují sociálními a jinými problémy, potížemi se zabraňováním poškozování životního prostředí a nedosahují alespoň 75 % průměru HDP Evropské unie na osobu. Tím podporuje hospodářský růst, vzdělanost, zaměstnanost a další významné cíle. Ty EU uskutečňuje v sedmiletých cyklech, které se nazývají **programová období**. Česká republika je od roku 2004 členem Evropské unie, k čemuž se váže i možnost čerpání jejích finančních prostředků.

Hlavním cílem **politiky hospodářské a sociální soudržnosti**, a tedy i cílem Evropských fondů, je snížit ekonomické a sociální rozdíly mezi jednotlivými státy EU a jejich regiony. Jako nástroje prosazování politiky EU jsou považovány jednotlivé strukturální a investiční fondy, unijní programy a další fondy, jejichž prostřednictvím se uskutečňuje financování jednotlivých programů. Finanční prostředky z těchto zdrojů mají příjemci možnost čerpat prostřednictvím jednotlivých **operačních programů**. Ty vznikají a dělí se na základě oblasti, ve které je třeba region podpořit. Jedná se tedy o plán rozvoje určitého sektoru, který Evropská unie financuje maximálně z 85 %.¹

1.1. Strukturální a investiční fondy

Více než polovina financí se k žadatelům dostává skrze strukturální a investiční fondy, které jsou spravovány na národní úrovni.

Jedná se o těchto 5 fondů:

- Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR)
- Evropský sociální fond (ESF)
- Fond soudržnosti (FS)

¹ Politika soudržnosti EU. *Národní portál pro evropský výzkum* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.evropskyvyzkum.cz/cs/cr-a-era/politika-soudrznosti-eu>

- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV)
- Evropský námořní a rybářský fond (ENRF)²

Evropský fond pro regionální rozvoj cílí na posílení ekonomiky, zmírnění sociálních rozdílů a zlepšení životních podmínek. Jedná se o největší z fondů EU a zároveň se v něm nachází největší objem peněz. Důraz je kladen na regiony znevýhodněné demografickými a přírodními vlivy. Hlavními cíli je navýšení počtu pracovních míst v upadajících průmyslových oblastech a tím posílení místního hospodářství a posílení zahraniční spolupráce v rámci Evropské unie či zefektivnění infrastruktury.³ V nově zahájeném programovém období 2021-2027 zůstávají hlavní cíle stejné, jako v předešlém období. Pomocí investic z EU bude regionům v nastávajícím programovém období umožněno fungovat a) ekologičtěji – tento cíl je spatřován v nízkouhlíkovém hospodářství b) propojeněji c) bude podporovat malé a střední podniky d) zaměří se na výzkum a inovace. Na základě prosperity jednotlivých regionů bude stanovena procentuální výše investice, která musí být umístěna do určité oblasti tematického zaměření rozvoje.⁴

Evropský sociální fond (European Social Fund)

Tento fond široce přispívá k naplnění cíle navýšení množství pracovních míst a zamezení dopadů krize ve formě narůstající nezaměstnanosti či chudoby. Dále zajišťuje rovné pracovní příležitosti všem a pomáhá se sociálním začleněním.

Oblasti podpory:

- Podpora rovných příležitostí žen a mužů
- Adaptabilita zaměstnanců a zaměstnavatelů
- Modernizace veřejné správy a veřejných služeb

² *European Structural and Investment Funds* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/funding-opportunities/funding-programmes/overview-funding-programmes/european-structural-and-investment-funds_en

³ European Regional Development Fund. *European Commission* [online]. [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/cs/funding/erdf/

⁴ Čl. 176 Smlouvy o fungování Evropské unie.

- Odborné vzdělávání a celoživotní učení
- Pomoc lidem ze znevýhodněných skupin při hledání zaměstnání
- Profesionální poradenství a odborné vedení⁵

Fond soudržnosti (Cohesion Fund)

Fond soudržnosti poskytuje podle článku č. 17 od. 2 SFEU finanční prostředky na projekty ve sféře životního prostředí a transevropských sítí v oblasti dopravní infrastruktury. Tento fond je vyhrazen pro členy, jejichž hrubý národní důchod („hrubý domácí produkt – důchody z výrobních faktorů ve vlastnictví osob, které nejsou obyvateli daného území a získali je na takovém území + důchody z výrobních faktorů ve vlastnictví rezidentů, které získali v zahraničí“).⁶ V programovém období 2014-2021 se jednalo celkem o 15 států včetně ČR. V následujícím programovém období bude na fond soudržnosti přiděleno 42,6 miliard Eur, což je cca. o 9 miliard více než v předchozím období.⁷

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (European Agricultural Fond for Rural development)

Dle Článku č.3 Nařízení evropského Parlamentu a Rady č. 1305/2013 EZFR přispívá podporou udržitelného rozvoje venkova v Unii způsobem, který doplňuje ostatní nástroje v rámci SZP, politiky soudržnosti a společné rybářské politiky. Přispívá k rozvoji odvětví zemědělství v Unii, které je územně a environmentálně vyváženější, šetrnější a odolnější vůči klimatu, konkurenceschopnější a inovativnější. Přispívá také k rozvoji venkovských území.

⁵ Co je ESF?. *EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=35&langId=cs>

⁶ PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie, základní kurz*. 3. vydání. Melandrium, 2007. ISBN 978-80-86175-58-4., str. 26,27

⁷ Fond soudržnosti. *Fakta a čísla o Evropské unii* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/96/fond-soudrznosti>

Podmínkou pro získání finančních prostředků z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova prostřednictvím programů rozvoje venkova je splnění alespoň 4 ze 6 cílů, které si členské státy stanovili.

Priority: (zkráceně)

1. „podpora předávání poznatků a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech“
2. „zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů“
3. „podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství“
4. „obnova, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím“
5. „podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětví zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu“
6. „podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech“⁸

Evropský námořní a rybářský fond (European Maritime and Fisheries Fund) je finančním nástrojem Evropské unie, který se zaměřuje na udržitelný rozvoj v oblasti rybolovu a akvakultury jako jednoho ze základních zdrojů živobytí pobřežních oblastí a tím podporuje zaměstnanost. Dále se také zaměřuje na zachování mořského prostředí, jehož prosperita hraje velkou roli v udržování zdravého ekosystému a zamezení klimatickým výkyvům.⁹ Právě proto, a z mnoha dalších důvodů se touto oblastí zabýváme i na vnitrostátním území.

⁸ Čl. č.5 Nařízení evropského Parlamentu a Rady č. 1305/2013.

⁹ Evropský námořní a rybářský fond pro období po roce 2020. *Rada Evropské unie* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/maritime-fisheries-fund/>

Pro nastávající období 2021-2027 je navržen rozpočet 6,14 miliardy Kč, z kterého se budou podporovat oblasti a) rybolov a jeho kontrola a shromažďování údajů b) akvakultura a zpracování c) udržitelný rozvoj těchto oblastí d) integrovaná námořní politika. ¹⁰

1.2. Další fondy

Fond solidarity EU (EUFS) je samostatně fungující fond zřízený v roce 2002 jako reakce na povodně, které v létě toho roku zasáhly velkou část Evropy včetně České republiky. Účelem tohoto fondu je tedy napomoci státům stíženým závažnou katastrofou či jiným nouzovým stavem. Pomoc z tohoto fondu může být uvolněna jak pro členské státy EU, tak také pro státy, které se o členství teprve ucházejí a o takovou podporu zažádají. Zřízení tohoto fondu se řídilo článkem 2 Nařízení Rady č. 2012 z roku 2002. Tato úprava byla již nahrazena Nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 661/2014 a podle něj může členský stát o pomoc požádat, pokud na jeho území došlo k přírodní katastrofě s vážnými následky pro životní podmínky, prostředí či hospodářství. V tomto případě se závažnými následky podle článku 2 §2 Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 661/2014 rozumí jakákoli katastrofa, která má za následek přímé škody přesahující v odhadované výši 3 miliardy eur v cenách roku 2014 nebo přesahující 0,6 % hrubého národního důchodu.

Tento fond byl v roce 2020 rozšířen podle Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2020/461 ze dne 30. března 2020, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 2012/2002 i na závažná ohrožení veřejného zdraví tak, aby pokryl pandemii Covid 19. Podle Ministerstva Vnitra je **Azylový, migrační a integrační fond (AMIF)** nástrojem k řízení migračních toků, provádění azylové politiky a integraci státních příslušníků třetích zemí do společnosti. ¹¹

¹⁰ *Návrh nařízení evropského parlamentu a rady č. o Evropském námořním a rybářském fondu a zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 508/2014.*

¹¹ Azylový, migrační a integrační fond. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/fondy-eu-v-oblasti-vnitrnich-veci-obecne-informace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci (EGF)

Tento program nabízí jednorázovou podporu jako formu projevu solidarity s pracovníky většinou nízké kvalifikace a osobami samostatně výdělečně činnými, propuštěnými v důsledku restrukturalizace¹². V nastávajícím období 2021-2027 je k dispozici v tomto fondu ročně 210 milionů eur.¹³

Fond evropské pomoci nejchudším osobám (FEAD) byl zřízen v roce 2014 a od té doby působí jako nefinanční pomoc těm nejohroženějším skupinám osob, jako jsou lidé bez domova, samoživitelé či senioři. Tento fond směřuje k uspokojení základních potřeb, nejčastěji tedy poskytuje jídlo či hygienické potřeby.¹⁴

1.3. Unijní programy

V tomto případě se jedná o nadnárodní fondy, které spadají do gesce Evropské komise. V minulém programovém období 2014-2020 se jednalo např. o programy **Erasmus+**,¹⁵ který se zaměřuje na stáže v rámci EU a mobilitu pedagogických pracovníků, **LIFE**¹⁶, jehož cílem je přechod na obnovitelné zdroje a ochrana klimatu a životního prostředí celkově nebo program **Horizont 2020**,¹⁷ znázorňující snahu o rozvoj výzkumu a inovací tak, jak si EU předsevzala v cílech pro toto období. Program Erasmus+ i program Horizont budou spolu s dalšími jako je

¹² NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2021/691.

¹³ Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci na pomoc propuštěným pracovníkům. *Evropská komise* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=326&langId=cs>

¹⁴ Fond evropské pomoci nejchudším osobám. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/fond-evropske-pomoci-nejchudsim-osobam-fead>

¹⁵ Erasmus+. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z:

[https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/unijni-programy_2014_2020/horizont-2020-\(6](https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/unijni-programy_2014_2020/horizont-2020-(6)

¹⁶ Unijní program LIFE. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/komunitarni_program_life

¹⁷ Horizon 2020. *Dotace EU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z:

https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/unijni-programy_2014_2020/horizont-2020

Program Digitální Evropa nebo Program pro jednotný trh pokračovat i v programovém období 2021-2027.¹⁸

1.4. Nástroje předvstupní pomoci

Nástroje předvstupní pomoci jsou finanční podpora ze strany EU poskytovaná kandidátským zemím. Těmito programy jsou podporovány reformy nezbytné pro vstup do společenství a na jednotlivé nástroje předvstupní pomoci, následně po vstupu do unie, navážou konkrétní programy. Synchronizují legislativu státu s právními úpravami EU a napomáhají s vybudováním nezbytných institucí. Tento program byl poprvé zřízen v roce 2007 a od té doby nahrazuje řadu jiných programů, které byly vytvořeny za stejným účelem. Činnost těchto nástrojů byla omezena vstupem ČR do Evropské unie v roce 2004.

Jedním z nejzákladnějších byl program **Phare**, který napomáhal především ke splnění vstupních požadavků EU. V ČR byly projekty z tohoto programu realizovány v letech 1998-2006 a v roce 2004 byl program nahrazen Evropským fondem regionálního rozvoje a Evropským sociálním fondem.

Fond **ISPA** (Instrument for Structural Policies for Pre-accession) se zaměřuje především na rozvoj infrastruktury a transevropských dopravních sítí a na životní prostředí, konkrétně na odpadové hospodářství a znečištění vod a ovzduší. Po vstupu ČR do EU byl tento program transformován na Fond soudržnosti.

Mezi nástroje předvstupní pomoci patří také program **SAPARD** (Special Accession Programm for Agriculture and Rural Development), který byl určen na rozvoj zemědělství a podporu venkova. Tento program byl vstupem ČR do EU nahrazen Evropským zemědělským podpůrným a záručním fondem.¹⁹

¹⁸ Unijní programy 2021_2027. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/unijni-programy-2021_2027

¹⁹ Předvstupní pomoc. *Euroskop.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/evropska-unie/cr-a-eu/vstup-cr-do-eu/predvstupni-pomoc/>

Kandidátské země se mohou stejně jako státy členské účastnit také komunitárních programů. Pro ČR byly vybrány např. programy Socrates, Leonardo da Vinci nebo program SAVE.

Pro programové období 2021-2027 bylo rozhodnuto, že EU bude nadále pomáhat kandidátským státům se vstupem do unie, a tak po NPPII z roku 2014, který navazoval na program NPP z roku 2007 bude zřízen program NPP III. Pro toto období byl stanoven rozpočet 14 162 000 000 eur.²⁰

2. REGIONÁLNÍ POLITIKA EU

Eurostat je statistický úřad Evropské unie, který vypracovává statistiky, porovnávající jak evropské státy mezi sebou, tak i ty nejmenší regiony. Jeho cílem je podpořit co největší měrou dosažení cílů evropské politiky soudržnosti, a to na základě kvalitních statistických dat, které shromažďuje. Samozřejmostí je spolupráce s dalšími statistickými orgány jak státními, tak evropskými. Získaná data jsou využita na spravedlivé rozdělení peněžních prostředků na místa, kde je jich nejvíce potřeba.²¹ Pro získání možnosti sledovat vývoj podpořených oblastí a statisticky ho nejen vyhodnocovat, ale opravdu spravedlivě finanční prostředky rozdělovat, zavedla Evropská unie speciální společnou klasifikaci územních statistických jednotek zvanou NUTS, která umožňuje detailní pohled i na ty nejmenší regiony. Toto dělení mimo jiné využívá i ČSÚ, který tuto klasifikaci po dohodě s Eurostatem implementoval, a to na základě ústavního zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků. Výsledkem bylo přijetí Nařízení č. 1059/2003 o zavedení společné klasifikace územních samosprávných jednotek (NUTS). Tato klasifikace kopíruje systematiku ve stejné době, po reformě veřejné správy vzniklých krajů. Od té doby prošla několika reformami, a to především v letech 2007, 2011, 2012 a 2020, ale vždy se jednalo o menší úpravy či aktualizace. Ačkoliv je klasifikace NUTS oficiálním uspořádáním

²⁰ NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2021/1529 ze dne 15. září 2021, kterým se zřizuje Nástroj předvstupní pomoci (NPP III).

²¹ European Statistic System. *Eurostat* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/european-statistical-system/overview>

územních jednotek, je využíván především pro statistické účely. Klasifikace CZ-NUTS je normalizovaná klasifikace územních celků spadající pod širší klasifikace NUTS a je uspořádáním územních jednotek do struktury NUTS 3, platných pro ČR. tato klasifikace se skládá z:

- NUTS 0 = stát = Česko,
- NUTS1 = území = území celého Česka
- NUTS 2 = region soudržnosti = sdružené kraje
- NUTS 3 = kraj = kraje²²

Tyto normalizované kategorie vznikají, aby bylo možné, tyto celky statisticky srovnávat. Jednotkou pro dělení do kategorií je počet obyvatel, a proto se jako v případě ČR může stát, že jedinou územní jednotku tvoří území celého státu. V ČR je území NUTS 0 shodné s územím NUTS1. NUTS 1 je dělení na hlavní socio-ekonomická území. V případě větších států se může jednat například o spolkové země. V našem případě se jedná o Česko jako celek. NUTS 2 je 8 vzniklých regionů, které se podílejí na politice soudržnosti a skládají se z jednoho nebo více krajů. Postavení regionů se odvíjí mimo jiné i od počtu obyvatel, kterých mohou mít české regiony méně než jiné, a proto vzniklo toto územní dělení, které jednotlivé oblasti dostává mezi nejvíce podporované regiony s počtem obyvatel mezi 800 000 a třemi miliony. Jedná se o regiony Praha, Střední Čechy, Jihozápad, Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Střední Morava a Moravskoslezsko. Poslední dělení klasifikací NUTS 3 je identické s dělením na kraje. Eurostat tato území označuje za "malé regiony pro specifickou diagnostiku".²³ Kromě tohoto základního dělení existuje také klasifikace LAU (Local Administrative Units), která dále dělí NUTS 3, a to na úrovni měst či obcí pod názvem LAU 2 a okresů LAU 1. Tato systematika nahrazuje původní rozdělení NUTS 4 a NUTS 5, není již však rozhodující, co se týče rozdělení financí a nemá

²² Klasifikace územních statistických jednotek (CZ-NUTS) - metodika. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace-uzemnich-statistickych-jednotek-cz-nuts>

²³ Regionální politika na mapě. *Euractiv* [online]. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/infographic/regionalni-politika-eu-na-mape-co-jsou-to-nuts-regiony/>

legislativní základ.²⁴ V přílohách je dostupná tabulka z Českého statistického úřadu, která mapuje jednotlivé změny v systematice v průběhu let. Ta také zmiňuje tzv. Extra-Regio položku, která mapuje aktivity pro srovnání z území, které není připojeno k určitému regionu (vzdušný prostor, vodstvo, vojenské základny či diplomatické mise.²⁵

Kategorie NUTS 2

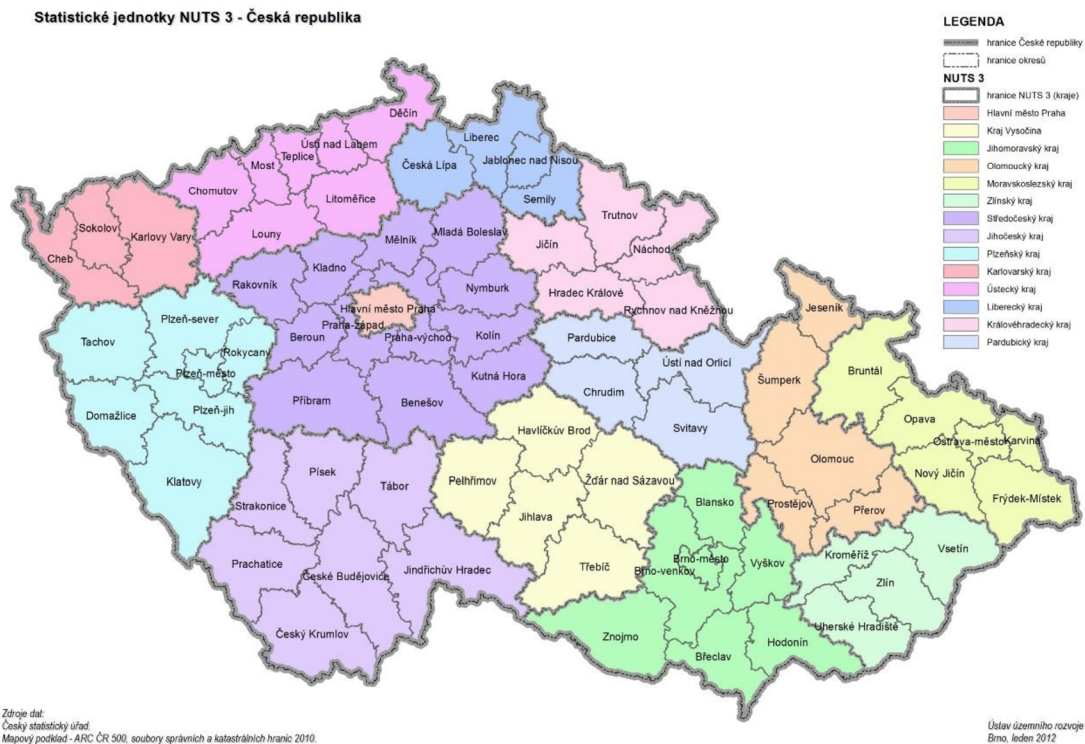

Obrázek 1: zdroj ČSÚ

²⁴ Novelizace NUTS. Český statistický úřad [online]. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: https://www.cagi.cz/upload/documents/givs2017/01_udrzalova-nuts-tercet_csu.pdf

²⁵ Klasifikace CZ-NUTS. Český statistický úřad [online]. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/3_klasifikace_cz_nuts_nuts_2004

Kategorie NUTS 3

Obrázek 2: zdroj Informační web územního plánování

Rozdělení kategorií NUTS podle počtu obyvatel

	minimální počet obyvatel	maximální počet obyvatel
NUTS 1	3 000 000	7 000 000
NUTS 2	800 000	3 000 000
NUTS 3	150 000	800 000

Tabulka 1: autorka/zdroj dat ČSÚ: Novelizace NUTS

3. LEGISLATIVA

Fondovní hospodaření, fondy a využívání prostředků z nich obecně zasahuje do mnoha odvětví práva. Zařadit čerpání dotací do určitých kategorií je tedy značně problematické, jelikož vykazuje znaky mnoha z nich. Nejobecnějším dělením práva je asi na veřejné a soukromé, a ani zde není možné fondy jednoznačně zařadit, jelikož při procesu čerpání vznikají jak vztahy soukromoprávní, tak ty vrchnostenské.²⁶

Nikdo by nepochyboval o vlivu Evropského práva a jeho působnosti na dvojí úrovni. **Primární právo** má nejvyšší právní sílu, hierarchicky se tedy jedná o nejdříve postavené normy. Obecně se jedná hlavně o mezinárodní smlouvy mezi členskými státy, Listinu základních práv EU a Obecné zásady práva Evropské unie. Primární právo bývá často nazýváno "ústavní právo EU", a to proto, že do něj spadají jedny z nejzásadnějších smluv EU. Může se jednat o smlouvy zřizovací jako např. Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli nebo smlouvy sjednané za účelem vzniku významných změn např. Maastrichtská smlouva, Smlouva z Nice. Dále sem spadají také smlouvy o přistoupení nových členských zemí nebo smlouvy řešící technické otázky. Naopak **sekundární právo** většinou část práva Evropské unie, a to proto, že se jedná o reálné projevy realizace pravomocí ve formě jednotlivých aktů. Hierarchicky se sekundární právo nachází pod právem primárním. Má tedy nižší právní sílu a nesoulad s primárním právem by byl důvodem k neplatnosti stejně tak jako nesoulad s Obecnými zásadami. Nejčastěji se můžeme setkat s nařízením EU, které Stehlík a kol. v učebnici práva Evropské unie definuje jako „*obecně závazný právní akt s obecnou platností a neurčitým počtem adresátů, který je závazný v celém svém rozsahu a přímo použitelný ve všech členských státech*“.²⁷

²⁶ VÁLKOVÁ, Irena. *Poskytování peněžních prostředků z rozpočtu Evropské unie a finančních mechanismů v České republice: právní aspekty*. Praha: Leges, 2020. Teoretik. ISBN 978-80-7502-435-0., str. 22-25

²⁷ STEHLÍK, Václav, Michal PETR a Ondřej HAMULÁK. *Právo Evropské unie: Ústavní základy a vnitřní trh*. Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-277-6.

V nejmenším měřítku bude financování spadat také jak pod právo finanční, rozpočtové tak i dotační.

Základním legislativním rámcem pro zprostředkování finanční pomoci z Evropské unie je **Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 1303/2013 o společných ustanoveních o evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu** („obecné nařízení“), které se zabývá především obecnými pravidly, která byla stanovena pro zjednodušení koordinace a sjednocení využívání fondů pro poskytování podpory v rámci politiky soudržnosti. Jedná se tedy o společná základní ustanovení o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu. Tato pravidla jsou stanovena na základě článku 174 a 175 **Smlouvy o fungování Evropské unie**, které požadují, aby členské státy implementovaly politiky vedoucí k posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti, snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů, a to především takovým regionům, které jsou znevýhodněné přírodními, demografickými podmínkami a venkovským oblastem. Tyto předpisy jsou základními rámcovými pravidly, která se použijí subsidiárně, v případě, že neexistuje specifitější ustanovení. Taková ustanovení vycházejí opět z Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č.1303/2013 a podle zásady speciality bude tedy primárně použito **nařízení (EU) č.1301/2013 nařízení o EFRR** pro záležitosti týkající se Evropského fondu pro regionální rozvoj, **nařízení (EU) č.1304/2013 nařízení o ESF** pro Evropský sociální fond, **nařízení (EU) č.1300/2013 nařízení o Fondu soudržnosti**, **nařízení č. 1305/2013 nařízení o EZFRV** pro Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 1303/2013 také dále stanovuje v Hlavě II. tematické cíle.

Dohoda o partnerství je dalším ze základních dokumentů umožňujících čerpání financí z ESI fondů. Česká Dohoda o partnerství je vypracovávána prostřednictvím Ministerstva pro místní rozvoj ve spolupráci s partnery a musí být schválena Evropskou komisí. Dohoda vzniká na základě tzv. trialogu, což je

proces vyjednávání, jehož výsledkem je kompromisní text jakožto finální právní akt. Všechny fondy spravují jednotlivé členské země samy, a to právě prostřednictvím těchto dohod.

Dohoda musí být schválena Evropskou komisí pro každé programové období zvlášť a je závazná pro tvorbu jednotlivých programových dokumentů, které ji ještě specifikují a musí se držet v jejím rámci. Zpracování dohody o partnerství je povinné pro všechny členské státy EU, a to na základě článku 14 Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 1303/2013. Pro nastávající programové období 2021-2027 bude stanovena nová Dohoda o partnerství a stejně tak i nové Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU, která již historicky nahradila Nařízení rady ES č. 1083/2006 a do budoucna se bude jednat o Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060. Dohoda o partnerství byla již 14.10.2020 předložena Vládě ke schválení, nejedná se ale pravděpodobně ještě o finální verzi. Tento dokument je k nalezení na portálu Evropských strukturálních a investičních fondů v ČR. Nové nařízení o společných ustanoveních bylo schváleno v červnu roku 2021 spolu s dalšími základními předpisy. Obdobně budou nahrazeny i předpisy pro jednotlivé fondy a to na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1058 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o Fondu soudržnosti, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1056 o zřízení fondu pro spravedlivou transformaci, nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) 2021/1059 o zvláštních ustanoveních pro cíl Evropská územní spolupráce (Interreg) podporovaný Evropským fondem pro regionální rozvoj a vnějšími finančními nástroji a nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) 2021/1057 o Zřízení Evropského sociálního fondu plus.²⁸

²⁸ Legislativa pro období 2021-2027. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/legislativa-2021-2027>

4. FINANCOVÁNÍ Z EU

Správa poskytování finančních prostředků z EU funguje na třech základních úrovních a zasahuje do mnoha oblastí. Mezinárodní, nadnárodní a národní.²⁹ Mezinárodní správu zajišťují Kancelář finančních mechanismů v Bruselu, Výbor pro finanční mechanismus, mezinárodní organizace s delegovanými povinnostmi a pro správu fondů EHP a Norských fondů také Ministerstvo zahraničních věcí Norska. Na nadnárodní úrovni působí Evropská komise, Evropský účetní dvůr a Soudní dvůr EU. Představiteli správy finančních prostředků poskytovaných z EU na národní úrovni můžeme považovat především veřejné právnické osoby jako je stát a státní fondy, ale také soudy a kontrolní orgány.³⁰

Národní fond je zcela specifickým fondem, který byl založen za účelem poskytování finanční pomoci České republice z prostředků Evropské unie. Prostředky se používají na základě zákona č. 218/2000 o rozpočtových pravidlech a dále se řídí také závazky, které pro Českou republiku vyplývají z práva evropské unie a pro ČR závazných mezinárodních smluv, k jejichž ratifikaci dal parlament souhlas a také podléhá principům rozpočtového výhledu jako je např. • zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu • zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu • zásada dlouhodobé vyrovnanosti • zásada účelovosti rozpočtu • zásada transparentnosti a publicity a další.³¹ Kontrolu nad správným hospodařením s prostředky národního fondu zajišťují ministerstva, finanční úřady a správci kontroly, a to podle zákona č. 320/2001 o finanční kontrole ve veřejné správě.

Zákon č. 218/2000 o rozpočtových pravidlech definuje v paragrafu 37 pojem Národní fond jako souhrn a) peněžních prostředků, které svěruje Evropský unie České republice k realizaci programů nebo projektů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie pomocí strukturálních a finančních fondů b) peněžních prostředků přechodového nástroje a c) peněžních prostředků finančních

²⁹ KARFÍKOVÁ, Marie. *Teorie finančního práva a finanční vědy*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-935-0.

³⁰ VÁLKOVÁ, Irena. *Poskytování peněžních prostředků z rozpočtu Evropské unie a finančních mechanismů v České republice: právní aspekty*. Praha: Leges, 2020. Teoretik. ISBN 978-80-7502-435-0.

³¹ MRKÝVKA, Petr a Michal RADVAN. *Základy finančního práva*. 6., opr. vyd. Praha: Armex, 2012. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 978-80-87451-19-9., str. 28

mechanismů, které jsou České republice svěřeny na základě mezinárodních smluv, včetně úroků z nich.³²

Evropská unie poskytuje finanční prostředky na velké množství projektů, a to prostřednictvím tří základních forem financování z rozpočtu EU. Nejčastějším způsobem čerpání dotace je získání grantu na základě předloženého projektu. Tato forma bývá poskytována na veřejně prospěšné účely a jsou částečně dotovány z EU. Další možností jsou půjčky, záruky a kapitálové investice. Tento způsob získání finanční podpory je výhodný pro žadatele, kteří nemají dostatek vlastních financí či na jejich projekt neexistuje konkrétní dotace. Dalšími možnostmi jsou dotace výherců soutěží v rámci programu Horizont nebo dotace spravované vnitrostátními a regionálními orgány. Na základě typu vašeho projektu je možné o dotaci prostřednictvím některého z těchto způsobů požádat. Financování se dělí na přímé a nepřímé a stejně jako máme několik forem získání dotace, existuje i více způsobů financování. Přímé financování obecně znamená, že finanční prostředky EU jsou rozdělovány právě jejich orgány. Typicky se tento způsob financování využívá pro granty a zakázky zaštitěné Evropskou Komisí. Granty se udělují na základě výzvy a týká se zájmů EU, zatímco zakázky jsou využívány v případech potřeby zajištění fungování institucí EU. Jedná se tedy především o obstarání služeb a zboží. Do skupiny finančních prostředků získaných prostřednictvím přímého financování spadají strukturální fondy nebo fond soudržnosti. Oproti tomu financování nepřímé je řízené vnitrostátními orgány a je o něj tedy třeba žádat na vnitrostátní úrovni. Nejčastěji se setkáváme s tzv. sdíleným řízením, kdy na financování spolupracují orgány vnitrostátní a evropské.³³

4.1. Rozpočet EU

Rozpočet Evropské unie je souhrn veřejných zdrojů, které EU využívá na podporu méně rozvinutých oblastí. Velmi často je také nazýván souhrnným rozpočtem,

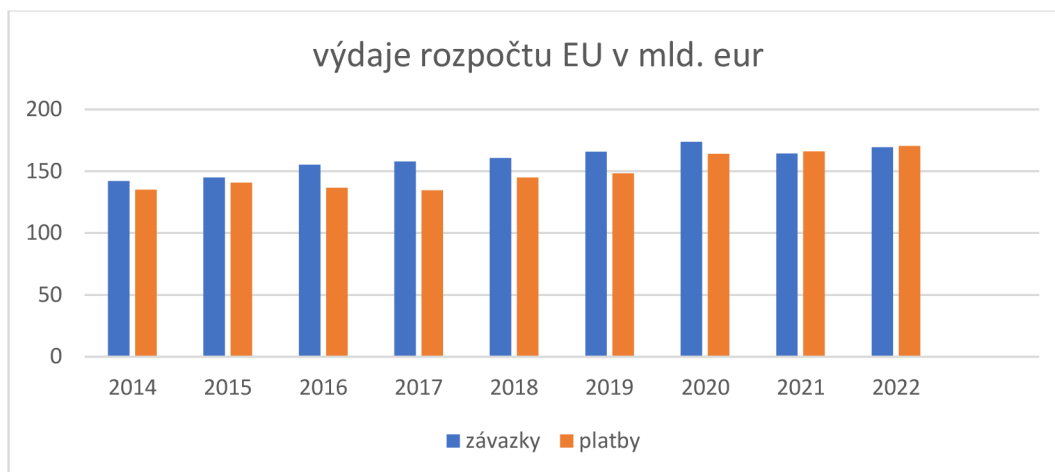
³² Zákon č. 218/2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů.

³³ Financování, granty, dotace. *Evropská unie* [online]. [cit. 2022-03-09]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/live-work-study/funding-grants-subsidies_cs

protože je tvořen příjmy z jednotlivých členských států. Rozpočet Evropské unie je sestavován každoročně a schvaluje ho Evropská komise, Rada EU a Evropský parlament. Tyto orgány jsou při výkonu funkcí spojených s rozpočtem EU nazývány rozpočtovým orgánem. Ač je rozpočet Evropské unie v mnoha ohledem totožný s běžnými rozpočty jednotlivých členských států, má i své specifické znaky. Rozpočet evropské unie musí být vždy vyrovnaný. To znamená, že výdaje určené na podporu méně vyspělých oblastí nesmí nikdy převýšit příjmy, které rozpočet tvoří. Druhou základní podmínkou jsou právě zdroje příjmů, které jsou jednoznačně vymezené. Nejčastěji se setkáváme s dělením na příjmy vlastní, které upravuje čl. 311 Smlouvy o fungování EU. Z největší části tvoří příjmy Evropské unie samotné odvody členských států a dále se může jednat o podíl daně z přidané hodnoty, podíl z hrubého národního důchodu, cla z obchodů s třetími zeměmi a nově od roku 2021 i odvod za množství vyprodukovaného nerecyklovatelného plastového obalového materiálu. Další příjmy pak tvoří přebytky peněz z předešlých let, pokuty a např. úroky ze zpožděných splátek.³⁴ Naopak výdaje jsou děleny až do pěti okruhů na základě víceletého finančního rámce, které odrážejí aktuální cíle a obsahují výdaje všech evropských institucí.

Pro rok 2022 byly schváleny platby ve výši 170,6 miliard eur, což je o 4,6 mld. eur více než v předešlém roce. Celkové závazky byly stanoveny ve výši 169,5 mld. eur, tedy o 5,2 mld. eur více než v roce 2021. Co se týče roku 2021 bylo nejvíce prostředků určeno pro cíl Koheze, odolnost a hodnoty v podobě plateb a v podobě závazků se jednalo o cíl přírodní zdroje a životní prostředí. Ve stávajícím roce je největší procento závazků určeno opět na cíl Přírodní zdroje a životní prostředí a nejvyšší platby byly přiděleny cíli Soudržnost a hodnoty. Z grafu je patrné, že výdaje za poslední dvě programová období konstantně lehce vzrůstají. Ke snížení plateb oproti předchozím rokům došlo pouze okolo roku 2017 a pak znovu v roce 2021.³⁵

³⁴ Rozpočet EU: základní informace. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/hospodareni-eu/rozpocet-eu/zakladni-informace>

Graf 1: autorka/zdroj dat mfcf

Rozpočet Evropské unie je schvalován každoročně na základě zásad, které jsou obsaženy v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 2018/1046, kterým se stanoví pravidla pro souhrnný rozpočet.

- **Zásada jednotnosti a správnosti rozpočtu** – každoroční sestavování předpokládaných příjmů a výdajů
- **Zásada ročního rozpočtu** – rozpočet je schvalován vždy na jeden rok
- **Zásada vyrovnanosti** – rozpočet EU musí být vyrovnaný
- **Zásada zúčtovací jednotky** – veškeré aktivity jsou vedeny v eurech.
- **Zásada univerzálnosti** – určuje skladu příjmů rozpočtu.
- **Zásada specifikace** – stanovuje členění prostředků do jednotlivých kapitol a podkapitol. Tato zásada zajišťuje možnost převádění finančních prostředků uvnitř rozpočtu
- **Zásada řádného finančního řízení a výkonnosti** – zajišťuje hospodárnost, účinnost a efektivní užívání finančních prostředků.
- **Zásada transparentnosti** – zajišťuje uveřejňování informací o výdajích EU a přístup k nim např. prostřednictvím publikace v Úředním věstníku EU.³⁶

³⁶ Kapitola 1-8 NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie.

Na schválení rozpočtu se podílejí tři fundamentální orgány Evropské unie: Evropská komise, Rada Evropské unie a Evropský parlament. Prvním krokem je sestavení předpokládaných výdajů orgány Evropské unie a na základě toho, je podán návrh rozpočtu ze strany Evropské komise, který poté předloží Parlamentu a Radě. Pro rok 2022 byl schválen rozpočet ve výši 169,5 miliard eur.³⁷

V roce 2022 byla v rámci rozpočtu schváleno financování nového opatření na podporu zotavení po ekonomickém propadu, způsobeném pandemií covid-19 s názvem Next Generation EU. Pro tento nástroj bylo vyhrazeno 750 miliard eur nad rámec víceletého finančního plánu pro všechny členské státy. Tento program bude zaměřen na nápravu škod vzniklých pandemií, ale především bude zaměřen na dlouhodobá řešení, která mají Evropu posunout do čela rozvinutých států. Proto jsou v něm obsaženy i priority, jejichž obsahem je digitalizace, ekologie, ochrana před zdravotními hrozbami a rovnost příležitostí. Jedná se o nástroj dočasný, který bude nejaktivnější v letech 2021-2023.³⁸

Víceletý finanční rámec

Výdaje ročního rozpočtu, které nesmí být přesaženy stanovuje víceletý finanční rámec, jehož zaměření odpovídají okruhům výdajů. Jedná se o dohodu, která byla přijímána dříve na pětileté období, dnes již na sedmileté. Tato dohoda pro programové období 2021-2027 byla dosažena až koncem roku 2021 a jako každé období stanovuje rozpočtové priority a maximální výše výdajů na ně určené. Představuje tedy základní strukturu pro rozpočty jednotlivých let a napomáhá k jejich stabilitě a kontrole. Nařízení, kterým se tento rámec stanoví musí být přijmuto ve zvláštním legislativním procesu, a to jednohlasně Radou EU a dále prostou většinou všech členů Evropského parlamentu. Fungování tohoto dokumentu upravuje článek č. 312 SFEU.³⁹ Víceletý finanční rámec v roce období 2014-2020 měl také šest výdajových okruhů.

³⁷ Čl. 313-315 Smlouvy o fungování Evropské unie

³⁸ *Next Generation EU: A Bold European Recovery Strategy*. In: . Dostupné také z: <https://eucalls.net/blog/next-generation-eu>

³⁹ Čl. 312 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Pokud ke schválení nedojde ve stanoveném termínu, tedy do konce roku, bude nařízeno tzv. rozpočtové provizorium, kde stát hospodaří do schválení nového rozpočtu pouze s omezenými finančními prostředky.⁴⁰ Stejně tak tomu bylo v letošním roce 2022, kdy se čekalo na zvolení nové vlády. I když se v tomto případě jednalo o státní rozpočet, bylo to rozhodující pro financování projektů ze strany státu, a tak byla podpora některých projektů nejistá.

5. KOMPARACE

5.1. PO 2014-2020

Pro Českou republiku bylo schváleno pro toto programové období téměř **24 miliard eur** v rámci deseti tematických programů, které určují, kam bude podpora z ESI fondů směřovat. Vyčerpáno bylo opět přes devadesát procent dostupných financí a to prostřednictvím 5 finančních nástrojů: EFRR, ESF, FS, EZRV a ENRF. Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský námořní a rybářský fond, které do té doby fungovaly samostatně, byly oproti předchozímu období nově zahrnuty do ESI fondů. Na základě zkušeností z minulých let došlo i k dalším změnám, jako je změna informačního systému, která vedla ke zjednodušení a zrychlení administrace a také ke zvýšení míry transparentnosti. Další velkou změnou bylo zavedení jednotné formy Dohody o partnerství jako základního dokumentu pro jednotlivé členské státy nahrazující Národní a strategický referenční rámec z programového období 2007-2013. Toto období měla oficiálně dva základní cíle, a to Investice pro růst a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce. Tyto priority byly stanoveny ve stávající Dohodě o partnerství na základě snahy o naplnění cílů, a tím refletovali problematiku tehdejšího období.⁴¹ Strategie Evropa 2020 – pro inteligentní a udržitelný růst

⁴⁰ MRKÝVKA, Petr a Michal RADVAN. *Základy finančního práva*. 6., opr. vyd. Praha: Armex, 2012. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 978-80-87451-19-9., str. 31

⁴¹ Evropské strukturální a investiční fondy 2014-2020 v kostce. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2022-03-09]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/dda4e489-df77-4be3-b09d-bb9fec5b6323/esi_fondy_v_kostce_isbn-web.pdf

obsahují cíle, kterých má být do roku 2020 dosaženo a v této funkci nahrazuje Lisabonskou strategii, která byla aktuální přibližně do roku 2010. Hlavními cíli obsaženými v tomto dokumentu jsou: Zaměstnanost, snížení chudoby a sociálního vyloučení, vzdělávání, výzkum, vývoj a inovace a klimaticko-energetická politika. Úřad vlády vypracoval statistiku, která potvrzuje, že tyto cíle byly naplněny.⁴² K ukončení čerpání v programovém období 2014-2020 dojde koncem roku 2023.

programy pro období 2014-2020

Integrovaný regionální OP (IROP)

Pro tento program bylo vyhrazeno 4,77 miliard eur (cca.127,9 mld. Kč), a to z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Tato oblast je spravována Ministerstvem pro místní rozvoj ČR. Podpořeno bylo zatím téměř 10 400 projektů, které byly zaměřeny na rozvoj infrastruktury, veřejné správy, ale také kulturních objektů, což dohromady pomohlo ke zvýšení životních podmínek.⁴³

OP Doprava

Operační program Doprava spadá pod řízení Ministerstva dopravy a pro toto období mu bylo přiděleno 4,56 miliard eur (cca. 120,8 mld. Kč). Jedná se o jeden z hlavních systémů podporující rozvoj infrastruktury na našem území a navazuje na obdobný projekt z předchozích let. V tomto období nebyly splněny podmínky pro cíl podpory vodní infrastruktury, a tak se na něm ČR nemohla podílet a finance byly převedeny do jiných oblastí. Časté bylo také spolufinancování projektů ze státního fondu dopravní infrastruktury.⁴⁴

⁴² *Národní cíle ČR v rámci Strategie Evropa 2020*. In: . Dostupné také z: <https://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/cr/eu-2020-a-cr-78696/>

⁴³ IROP hodnotí úspěchy za období 2014-2020. *Evropský fond pro regionální rozvoj* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://irop.mmr.cz/cs/ostatni/web/novinky/irop-hodnoti-uspechy-za-obdobi-2014-2020>

⁴⁴ OPERAČNÍ PROGRAM DOPRAVA 2014–2020. *Státní fond dopravní infrastruktury* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.sfdi.cz/fondy-eu/operacni-program-doprava-20142020/>

OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost a zajištění udržitelného rozvoje

Schopnost českých společností uplatnit se na trzích po celém světě a zajišťovat tak velké množství pracovních míst je cílem programu, který je řízen Ministerstvem průmyslu a obchodu. V rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj mu bylo poskytnuto v programovém období 2014-2020 4,09 miliard eur a tematicky navazuje na OP Podnikání a inovace z období 2007-2013. Program je určen především pro podporu českých malých a středních podnikatelů, nicméně dotaci mohou získat i další subjekty.⁴⁵

OP Životní prostředí

Pod tuto kategorii spadají projekty řízené Ministerstvem pro životní prostředí a v období 2014-2020 získali podporu 2,79 miliard eur (cca. 73,7 mld. Kč) z Evropského fondu pro regionální rozvoj a z Fondu soudržnosti. Stejně jako ministerstvo samotné, cílí tyto projekty na podporu obnovitelných zdrojů, zabránění dopadů klimatických změn, nakládání s odpady, zmírnění působení člověka na životní prostředí a mnoho dalších.⁴⁶

OP Výzkum vývoj a vzdělávání

Operační program výzkum vývoj a vzdělávání je řízen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a v rámci Evropského sociálního fondu a fondu pro regionální rozvoj obdržel 2,77 miliard eur. Tento program cílí na vytvoření vzdělané pracovní síly, implementace technologií a tím vyzdvižení ekonomiky.⁴⁷

Program rozvoje venkova

Program rozvoje venkova je podpora cílená na vývoj v oblasti zemědělství, resp. podpora infrastruktury v zemědělství, konkurenceschopnosti českých

⁴⁵ Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/op-podnikani-a-inovace-pro-konkurenceschopnost>

⁴⁶ OPŽP 2014–2020. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/opzp_2014_2020

⁴⁷ Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: [https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/op-vyzkum,-vyvoj-a-vzdelavani-\(1\)](https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/op-vyzkum,-vyvoj-a-vzdelavani-(1))

zemědělských podniků či tzv. agroenvironmentálních opatření. Tyto aktivity byly financovány z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a bylo na ně přiděleno 2,3 miliard eur (cca. 59,9 miliard Kč). Řídícím orgánem pro tyto projekty je Ministerstvo zemědělství.⁴⁸

OP Zaměstnanost

Hlavními cíli tohoto operačního programu jsou podpora zaměstnanosti, rovných příležitostí žen a mužů, vzdělávání zaměstnanců, boj s chudobou, podpora modernizace veřejných služeb a správy a s tím spojená spolupráce na mezinárodní úrovni. I tento program tedy cílí na konkurenceschopnost, ale důraz klade více také na sociální stránku věci. Na tyto účely bylo poskytnuto 2,15 miliard (cca. 56,73 miliard Kč) eur z evropského sociálního fondu a byly dosahovány pod řízením Ministerstva práce a sociálních věcí.⁴⁹

OP Technická pomoc

V tomto případě se jedná o podpůrný program, který má zajistit zjednodušení procesu a nastavení takového prostředí, aby bylo možné plnit stanovené cíle. S tím souvisí rozvoj informačního systému pro zjednodušení administrativy a umožnění detailnější kontroly využívání finančních prostředků. Tento program získal 0,21 miliardy eur (cca. 5,54 mld. Kč) v rámci Fondu soudržnosti, a to pod řízením Ministerstva pro místní rozvoj.⁵⁰

OP Praha – pól růstu

OP Praha je jeden z menších programů, který dohlíží na efektivní nakládání s poskytnutými financemi v Praze a zajištění plnění tematických cílů. Tento program spadá pod Magistrát hlavního města Prahy a bylo mu přiděleno 0,2 miliard eur v rámci

⁴⁸ Program rozvoje venkova. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/program-rozvoje-venkova>

⁴⁹ *OP Zaměstnanost 2014-2020*. In: . Dostupné také z: <https://www.esfcr.cz/programy/op-zamestnanost>

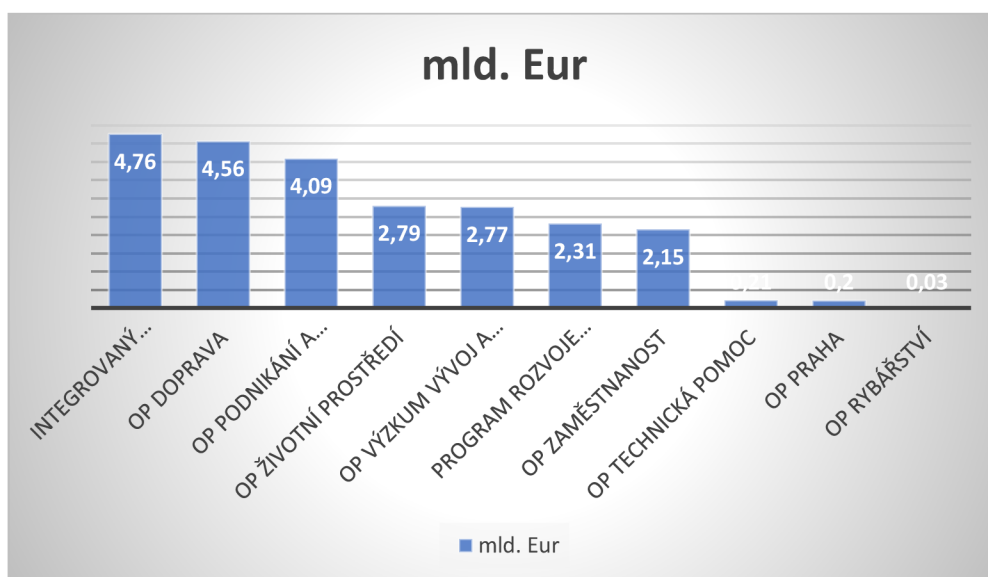
⁵⁰ Operační program Technická pomoc. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/2014-2020/operacni-programy/op-technicka-pomoc>

OP Rybářství

Operační program je, co se týče alokace, nejmenším programem. V programovém období 2014-2020 získal pod vedením Ministerstva zemědělství 0,03 miliard eur (cca. 0,89 mld. Kč) z Evropského námořního a rybářského fondu. Hlavním cílem je učinit republiku schopnou zásobovat vlastní trh dostatečným množstvím sladkovodních ryb a v požadovaných druzích. To všech tak, abychom v co nejmenší míře zasahovali do akvakultury a rybolov měl co nejmenší dopad na životní prostředí.⁵¹

Programy přeshraniční, mezinárodní a nadnárodní spolupráce

Stejně jako v předchozím období byly implementovány také programy přeshraniční, nadnárodní a mezinárodní spolupráce. Jedná se na příklad o programy Interreg V-A Česká republika-Polsko, Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika, Interreg V-A Rakousko-Česká republika, Interreg Europe nebo OPPS Svobodný stát Sasko-Česká republika.⁵²

Graf 2: autorka/zdroj dat⁵³

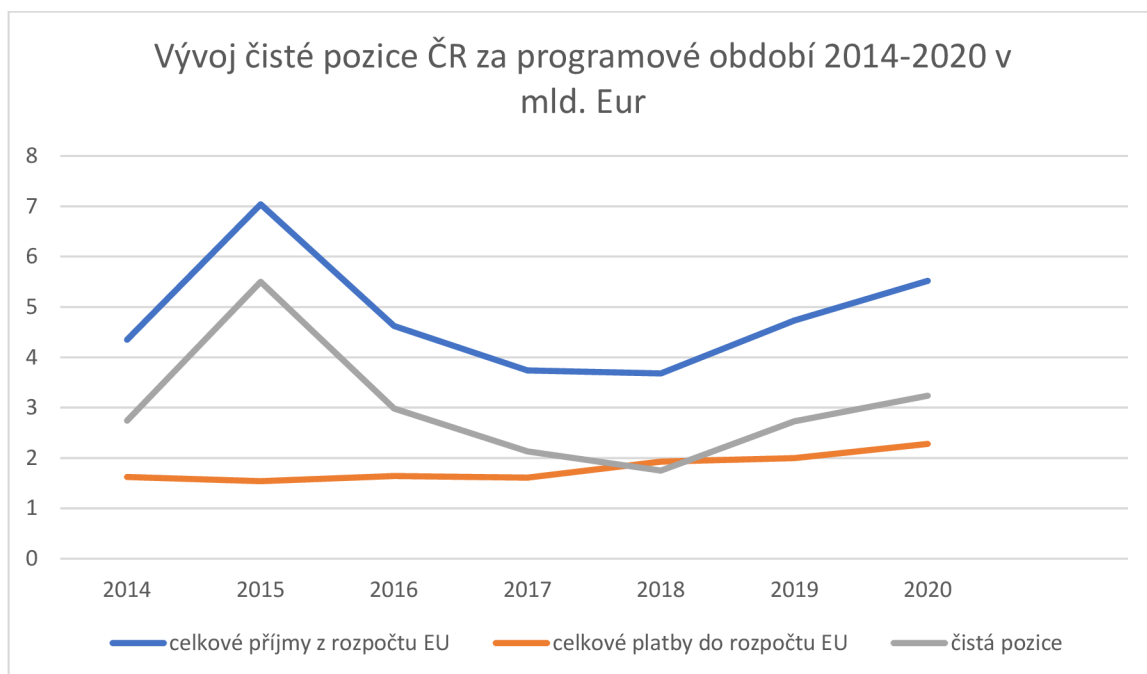
⁵¹ Operační program Rybářství. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezní-politika-eu/operacni-programy/op-rybarstvi-2014%e2%80%932020>

⁵² *Programy přeshraniční a nadnárodní spolupráce 2014 - 2020* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.crr.cz/eus/obdobi-2014-2020/>

⁵³ *Programové období 2014-2020*. In: . Dostupné také z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/2014-2020>

Programové období 2014-2020			
název OP	zdroj financování	řídící orgán	vyčerpáno mld. Eur
Integrovaný regionální OP	EFRR	Ministerstvo pro místní rozvoj	4,77
OP Doprava	FS/EFRR	Ministerstvo dopravy	4,56
OP Podnikání a inovace pro konkurenci	EFRR	Ministerstvo průmyslu a obchodu	4,09
OP Životní prostředí	FS/EFRR	Ministerstvo životního prostředí	2,79
OP Výzkum vývoj a vzdělávání	ESF/EFRR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	2,77
OP Program rozvoje venkova	EZFRV	Ministerstvo zemědělství	2,3
OP Zaměstnanost	ESF/YEI	Ministerstvo práce a sociálních věcí	2,15
OP Technická pomoc	FS	Ministerstvo pro místní rozvoj	0,21
OP Praha	ESF/EFRR	Hlavní město Praha	0,2
OP Rybářství	ENRF	Ministerstvo zemědělství	0,03
celkem:			23,87

Tabulka 2: autorka/zdroj dat⁵⁴

Graf 3: autorka/zdroj dat mfcf

5.2. PO 2021-2027

V únoru 2021 byly schváleny operační programy pro nové období 2021-2027. Jedná se přibližně o stejné programy, které byly v provozu již minulé období 2014-2020. Ministerstvo pro místní rozvoj už také připravilo seznam hlavních cílů

⁵⁴ Programové období 2014-2020. In: . Dostupné také z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/2014-2020>

nastávajícího programového období. Bude se jednat o 5 základních cílů politiky soudržnosti, mezi které se rozdělí přibližně **21 miliard eur**. První výzvy by měly být vyhlášovány v polovině roku 2022. Masivně podporované budou programy podporující digitalizaci a implementaci technologií do oblastí jako je např. kybernetická bezpečnost v rámci programu Digitální Evropa. Posílena bude také oblast výzkumu a zdravotnictví po zkušenosti s pandemií covid-19 a stejně tak bude kladen důraz na zmírnění jejích následků a ekonomického propadu. Novinkou je také fond pro spravedlivou transformaci, který byl zřízen za účelem podpory oblastí, které se budou snažit přejít na klimaticky neutrální ekonomiku. Jedná se především o oblasti s vysokými emisemi uhlíku. Pro přiblížení jsem k čerpání jednotlivých operačních programů přidala i přibližný převod na Kč.

Operační programy pro období 2021-2027

V této kapitole shrnu jednotlivé operační programy zřízené pro období 2021-2027 a alokaci ESI fondů mezi tyto programy. V této době ještě nejsou stanoveny konkrétní výzvy a v případě některých programů se jedná pouze o návrhy, které mohou být ještě do budoucna pozměněny.

OP Doprava

Pro tento program je vyhrazeno 4,9 miliardy eur (cca. 126,8 mld. Kč) zaštitěné pod Fondem soudržnosti. Řídícím orgánem je v tomto případě Ministerstvo dopravy. Bude se jednat o jeden z nejobjemnějších operačních programů, a to proto, že pro toto období bylo stanoven cíl zefektivnění infrastruktury a ekologičtější doprava. Portál zaštitující ESI fondy uvádí také 4 základní priority tohoto operačního programu a to 1.Evropská, celostátní a regionální mobilita v silniční a železniční dopravě 2.Celostátní a regionální doprava v silniční dopravě 3.Udržitelná městská mobilita a alternativní paliva 4.Technická pomoc. Tento program navazuje na obdobný operační program z předchozího období. Využití finančních prostředků v rámci tohoto programu se vztahuje na silnice první třídy a dálnice. Nelze z nich financovat opravy, pouze modernizaci silnic a železnic. Tuto celkem důležitou poznámku uvádí Ing. Mgr. Marek Pastucha, ředitel Odboru

fondů EU Ministerstva dopravy v oficiálním podcastu stránek Dotace.eu, které zastřešují informace o Evropských фондеch.⁵⁵

OP Integrovaný rozvoj

Integrovaný regionální operační program (IROP) je jedním z operačních programů řízených ministerstvem pro místní rozvoj. Očekávaná alokace finanční podpory v rámci tohoto programu je 4,8 miliard eur (122,7 miliard Kč) a tím je tedy druhým nejobjemnějším programem pro toto období. K této tematice se obdobně jako u OP Doprava vyjadřuje v oficiálním podcastu Mgr. Zdeněk Semorád - náměstek pro řízení sekce evropských a národních programů. Z jeho pohledu byl tento operační program v minulém programovém období úspěšný, a proto se bude i nadále držet stejných témat a dojde pouze k menším změnám.⁵⁶

OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost

Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost bude nástupcem končícího operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. Program se bude nadále zaměřovat na výzkum, vývoj a inovace a na malé a střední podniky a digitalizaci ekonomiky tak, jak tomu bylo v předchozím období. Řídícím orgánem je ministerstvo průmyslu a obchodu a plánovaná alokace finančních prostředků je 3,1 miliard eur (79,3 miliard Kč) v rámci Fondu pro regionální rozvoj.⁵⁷

OP Jan Amos Komenský

Hlavním cílem tohoto programu je podpora vzdělávání na všech úrovních. Jedná se tedy stejně jako v předchozím operačním programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, na který tento program bezprostředně navazuje, o podporu kvality, dostupnosti a rovných příležitostí v rámci vzdělávání. Subjektem zodpovědným

⁵⁵ OP Doprava (2021-2027). *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/programy/list/op-doprava>

⁵⁶ Integrovaný regionální operační program (2021-2027). *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/programy/list/integrovaný-regionální-operacní-program>

⁵⁷ OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/programy/list/op-technologie-a-aplikace-pro-konkurenceschopnost>

za přípravu je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a prostřednictvím Fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu bude rozdělovat 2,5 miliardy eur (cca. 66,3 miliardy Kč).⁵⁸

OP Životní prostředí

Nový operační program zaměřující se na témata oblasti ochrany životního prostředí bude navazovat na operační program z předchozího období. Tematicky se bude opět podobat předchozímu programu a zaměří se na • opatření v oblasti energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů • adaptace na změnu klimatu • přístup k vodě a udržitelné hospodaření s vodou • přechod na oběhové hospodářství účinně využívající zdroje • posilování ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury. Pro podporu životního prostředí prostřednictvím tohoto programu bude vyčleněno 2,4 miliardy eur (cca. 62,4 miliardy Kč). Zdrojem těchto prostředků je Evropský fond pro regionální rozvoj a Fond soudržnosti⁵⁹

OP Spravedlivá transformace

OP Spravedlivá transformace je zcela novým programem, který se zaměří na tzv. uhelné regiony (Karlovarský, Moravskoslezský, Ústecký) a bude řešit dostatek pracovních míst zejména pro zaměstnance právě uhelného průmyslu a ochranu životního prostředí. Právě z toho důvodu je program pod záštitou Ministerstva životního prostředí a bude financován z nového Fondu pro spravedlivou transformaci, který vznikl za účelem pomoci regionům při transformaci hospodářství. V současné době se ale stále ještě jedná pouze o návrh. Plánovaná alokace je 1,6 miliard Eur (cca. 42,9 miliard Kč).⁶⁰

⁵⁸ OP Jan Amos Komenský. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/programy/list/op-jan-amos-komensky>

⁵⁹ Programové období 2021–2027. *Operační program Životní prostředí* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.opzp.cz/opzp-2021-2027/>

⁶⁰ Díky novému fondu dosáhnou uhelné regiony na další prostředky z EU. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/novinky/diky-novemu-fondu-dosahnou-uhelne-regiony-na-dalsi>

OP Zaměstnanost +

OP Zaměstnanost + je jedním ze základních programů, které se zaměřují na občany a jejich sociální práva. Program navazuje na operační program Zaměstnanost z předchozího období, ale nově spojuje Fond Evropské pomoci nejchudším osobám (FEAD), program pro zaměstnanost a sociální inovace (EaSI) a Evropský sociální fond a Iniciativu na podporu zaměstnanosti mladých lidí. Řídícím orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí a v nadcházejícím období přidává cíle jako materiální pomoc nejchudším osobám. Celková alokace pro toto období je 1,5 miliardy eur (cca. 38,1 miliardy Kč) a bude poskytnuta prostřednictvím fondu ESF+, což jsou nově spojené výše zmíněné fondy.⁶¹

OP Rybářství

Ministerstvo zemědělství je zřizovatelem operačního programu rybářství, který zprostředkovává cíle rybářské politiky EU prostřednictvím Evropského námořního, rybářského a akvakulturního fondu. Jelikož je Česká republika vnitrozemní stát, zaměřuje se tento program na sladkovodní akvakultury. Alokace financí přidělená k operačnímu programu Rybářství je 0,03 miliardy eur (cca. 0,78 miliardy Kč). Její cíle vycházejí ze Zelené dohody pro Evropu, což je iniciativa Evropské komise s účelem dosažení neutrálního, tedy ekologicky nezávadného klimatu.⁶²

OP Technická pomoc

K tomuto programu zatím existuje pouze návrh programového dokumentu k období 2021-2027. Jedná se o podpůrný program, který zajišťuje usnadnění dosažení stanovených cílů, efektivní implementaci Dohody o partnerství, řízení, monitoring a administrace fondů. Tento program existoval již ve dvou předchozích programových obdobích. Zatímco se původně zaměřoval právě na zjednodušení prostředí pro zpracovávání a realizaci dotačních titulů, dnes se ve větší míře zaměřuje také na boj s korupcí či posilování administrativní kapacity.⁶³

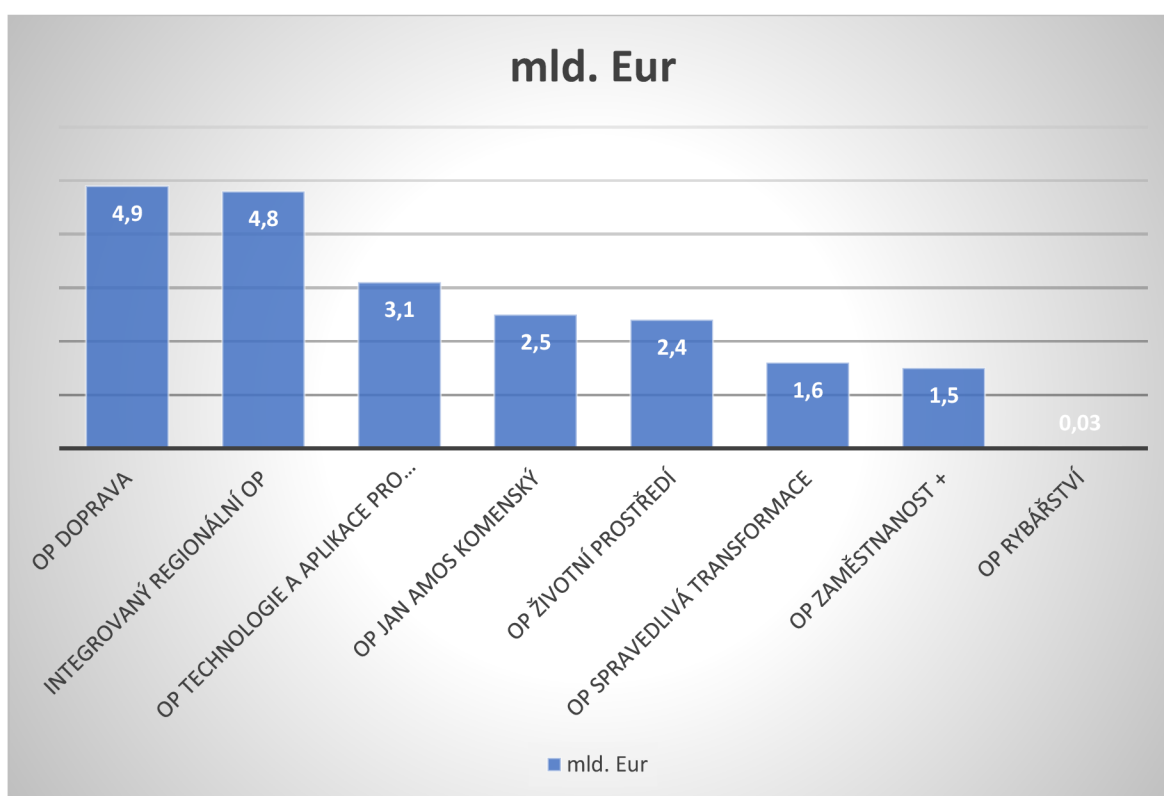
⁶¹ Programové období 2021-2027. *Operační program Zaměstnanost* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/opz-plus>

⁶² Zelená dohoda pro Evropu. *Evropská komise* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_cs

⁶³ *Návrh Programového dokumentu OPTP 2021-2027*. In.: prosinec 2021.

Programy přeshraniční, nadnárodní a mezinárodní spolupráce

Implementovány budou opět i programy přeshraniční spolupráce, které svou pomoc zaměřují napříč členskými státy a umožňují jejich lepší součinnost. V realizaci budou pokračovat programy Interreg V-A Česká republika-Polsko, Interreg V-A Slovenská republika nebo program nebo Interreg DANUBE.⁶⁴

Graf 4: autorka/zdroj dat⁶⁵

⁶⁴ Programy. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/programy>

⁶⁵ *Národní operační programy 2021-2027*. In: . Dostupné také z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/programy>

Programové období 2021-2027			
název OP	zdroj financování	řídící orgán	alokace mld. Eur
OP Doprava	EFRR/FS	Ministerstvo dopravy	4,9
Integrovaný regionální OP	EFRR	Ministerstvo pro místní rozvoj	4,8
OP Technologie a aplikace pro konkur	EFRR	Ministerstvo průmyslu a obchodu	3,1
OP Jan Amos Komenský	EFRR/ESF+	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	2,5
OP Životní prostředí	EFRR/FS	Ministerstvo životního prostředí	2,4
OP Spravedlivá transformace	FST	Ministerstvo životního prostředí	1,6
OP Zaměstnanost +	ESF+	Ministerstvo práce a sociálních věcí	1,5
OP Rybářství	ENRAF	Ministerstvo zemědělství	0,03
celkem:			20,83

Tabulka 3: autorka/zdroj dat⁶⁶

5.3. Komparace přelomových období

Finanční prostředky z Evropské unie čerpá Česká republika prostřednictvím různých projektů již 19 let. Za tuto dobu se stala součástí čtyř programových období, během kterých byla vždy schopna vyčerpat více než 90 % z dostupných prostředků.

Komparace všech období

Česká republika vstoupila do Evropské unie v roce 2004, a to v průběhu programového období 2000-2006, během kterého se nejdříve připravovala na vstup do EU a na řádné čerpání, a to prostřednictvím předvstupních programů SAPARD, Phare nebo ISPA a od roku 2004 již řádně čerpá z jednotlivých fondů. Toto programové období tedy nastoupila v průběhu, a to se samozřejmě odráží i na výši vyčerpaných finančních prostředků, přesto byla schopna vyčerpat téměř všechny dostupné, a to prostřednictvím 13 programů. Celková částka tak činí cca. 1,69 miliard eur.⁶⁷ Jedná se o zatím nejnižší vyčerpanou částku, a to z důvodů, které jsem zmiňovala výše. Toto období se sestávalo z pěti operačních programů (bez programů Iniciativy společenství), které se již v té době zaměřovaly na rozvoj infrastruktury, podnikání, zemědělství a lidských zdrojů. Nejvyššího procenta čerpání dosáhl Společný regionální operační program.

⁶⁶ *Národní operační programy 2021-2027*. In: . Dostupné také z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/programy>

⁶⁷ *Statistiky a analýzy*. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy>

V období 2007-2013 bylo vyčerpáno více než 26 miliard eur⁶⁸, což je v porovnání se všemi programovými obdobími, ve kterých jsme se nacházeli nejvyšší částka. Je na pováženu, zda se jedná o odraz nízké rozvinutosti. Nicméně jsme také měli v provozu nejvyšší počet implementovaných operačních programů v ČR. Finance byly poskytnuty dvaceti šesti operačním programům, které byly rozděleny mezi tři základní cíle. Tyto cíle a na nich závislé rozložení finanční pomoci vycházely ještě z tzv. Lisabonské strategie, která se v dalším období přeměnila na strategický plán Evropa 2020. Podle některých zdrojů byly tyto plány příliš dlouhodobé. Z toho důvodu nebyl pro současné období stanoven žádný navazující dokument. Předsedkyně Evropské komise místo těchto strategií určila tzv. Zelenou dohodu (Green deal), která své cíle zaměřuje pouze na pětiletý horizont.⁶⁹ Podle České tiskové kanceláře se v reakci na současné dění na Ukrajině Green Deal ještě výrazně změní. Dekarbonizace samozřejmě zůstává jedním z hlavních cílů, nicméně nejdůležitější prioritou bude zvýšení energetické samostatnosti EU.⁷⁰ Změna nastala také v regionální politice, kdy byla počátkem roku 2008 změněna klasifikace CZ-NUTS a byly odstraněny jednotky NUTS 4 a NUTS 5.

Komparace posledních dvou programových období

Z výše uvedených dat a též z grafu je patrné, že vyšší částka byla vyčerpána v programovém období 2014-2020. Jednalo se téměř o 24 miliard eur, tedy o přibližně tři miliardy eur méně, než jaká je smluvená alokace na toto programové období. Je třeba také poukázat na to, že se jedná pouze o alokaci, tedy peníze přidělené ČR k čerpání z rozpočtu EU, ne o peníze reálně vyčerpané. Rozdíl na konci období může být tedy ještě větší. Celková částka vyčerpaná za programové období 2014-2020 se může také ještě změnit, jelikož projekty podpořené v PO 2014-2020 mohou být dotovány až do roku 2023. Tento rozdíl již ale nepovažuji za významný, jelikož statistiky na portálu DotaceEU, které

⁶⁸ ČR vyčerpala za období 2007-2013 celkem 25,8 miliard eur. *Ministerstvo financí* [online]. [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2017/cr-vycerpala-za-obdobi-2007-2013-celkem-28195>

⁶⁹ Na Strategii Evropa 2020 se tak trochu zapomnělo. Co bude dál?. *Euractiv* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/opinion/na-strategii-evropa-2020-se-tak-trochu-zapomnelo-co-bude-dal/>

⁷⁰ Green Deal skončil. Prioritou by měla být energetická soběstačnost EU. *Euractiv* [online]. [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/klima-a-zivotni-prostredi/news/green-deal-skoncil-prioritou-by-mela-byt-energeticka-sobestacnost-eu/>

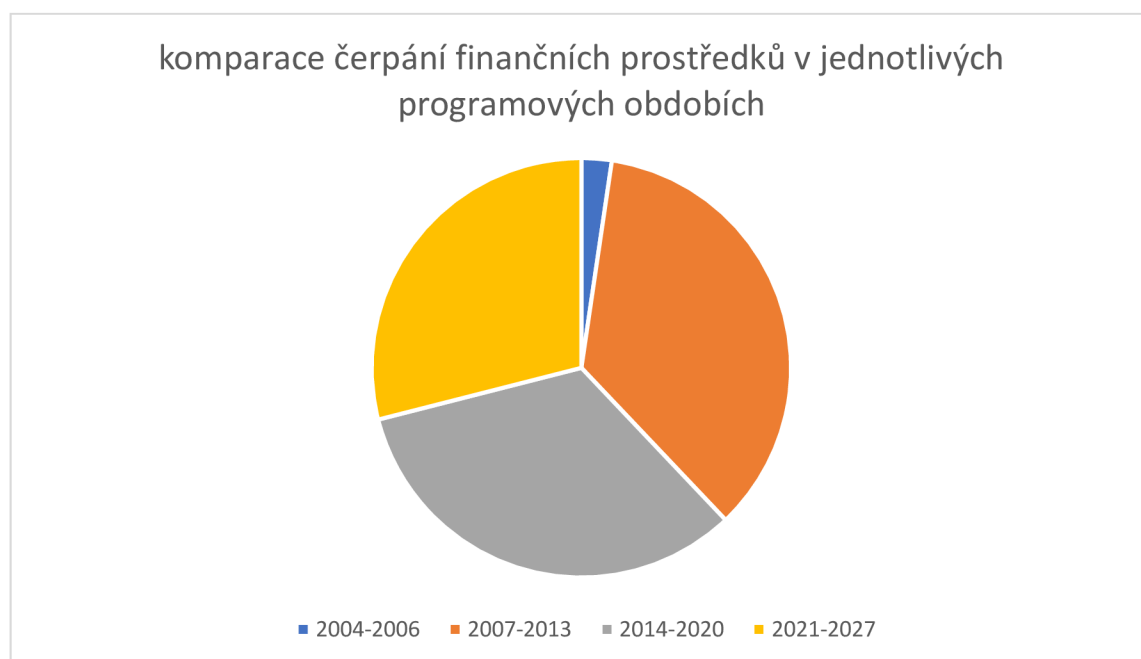
mapují čerpání financí v různých obdobích, ukazují, že jsme prostředky poskytnuté z EU schopni čerpat velmi efektivně. Na základě toho předpokládám, že konečný stav bude velmi podobný tomu očekávanému. Výše celkové poskytnuté částky ČR je stanovena na základě vyjednávání předsedkyně Evropské komise Ursuly von Leyen za stranu členských států s Evropskou komisí. Pro současné období byla snaha o získání vyšší částky, nicméně na základě kompromisu byla smluvena ve stávající výši. Rozpočet pro PO 2021-2027 bude také navíc oproti období 2014-2020 obsahovat prostředky programu Next Generation EU nad rámec víceletého finančního rámce. Tato položka byla schválena v důsledku ekonomického propadu způsobeného pandemií covid-19 ve výši 8,7 miliard eur.⁷¹

Česká republika zvolila pro toto období při tvorbě operačních programů celkem konzervativní přístup a velká většina z nich navazuje nebo alespoň částečně vychází z předešlých programů. Největší změnou je zrušení operačního programu pro Prahu. V programovém období 2021-2027 byla nejvyšší částka svěřena operačnímu programu Doprava, oproti předchozímu období, kdy největší sumu ve výši 4,76 miliard eur obdržel Integrovaný regionální operační program. Tato částka je o trochu nižší než nejlépe dotovaný program v období 2021-2027, který obdržel 4,9 miliard eur. Soustředění financí do oblasti infrastruktury považují za zásadní, jelikož zasahuje do mnoha různých oblastí a je klíčová pro růst ekonomiky. V celkovém měřítku by mohly být finance více vyrovnané i do dalších oblastí, nicméně je třeba brát v potaz, že inovace v této oblasti mohou být často mnohem nákladnější. Navíc poloha České republiky ve středu Evropy představuje pro celou EU velmi významný dopravní uzel. Protože patří k méně rozvinutým státům, je jí umožněno využít velké množství finančních prostředků k růstu v této oblasti. V obou obdobích získaly nejnižší částku operační programy Rybářství. Myšlenka podpory rozvoje a ochrany sladkovodních akvakultur a zajištění nezávislosti republiky v této oblasti je jistě prospěšná. Naprosto ale souhlasím s nižší alokací, jelikož jsme vnitrozemský stát, a tedy s chybějícím přístupem

⁷¹ EU Rozpočet: Víceletý finanční rámec na období 2021–2027 a fond obnovy tzv. „Next Generation EU“. *Hospodářská komora České republiky* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://komora.cz/eu-rozpocet-vicelety-financni-ramec-na-obdobi-2021-2027-a-fond-obnovy-tzv-next-generation-eu/>

k moři nemáme takový vliv na jeho ochranu jako přímořské státy. Počet potřebných operačních programů soustavně klesá, z čehož můžeme usuzovat, že klesá i počet odvětví, která potřebují naléhavou podporu.

Při pohledu na graf je nutné přihlídnout ke skutečnosti, že poslední programové období 2021-2027 je právě v průběhu. Nejedná se tedy o vyčerpané finance, jak je tomu u minulých programových období, ale o alokaci, která byla na toto období přidělena. Jelikož jsme ve všech zaznamenaných obdobích vyčerpali přes devadesát procent alokace, bude odhadovaný graf velmi blízko reálnému čerpání. Též je na první pohled zřejmý velký rozdíl u prvního programového období. V tomto případě, ale musíme brát ohled na to, že jsme přistoupili v průběhu, a tak výše nabízené podpory byla v porovnání s následujícími lety nízká. Pro zjednodušení a možnost komparace Evropská unie vede všechny své aktivity v eurech a podle SFEU je tak sestavován i rozpočet.

Graf 5: autorka/zdroj dat⁷²

Velká chystaná změna pro programové období 2021-2027 se týká dotací poskytovaných v oblasti zemědělství. Z auditů vyplývá, že velké procento

⁷² Statistiky a analýzy. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy>

poskytovaných prostředků se soustřeďuje ve velkých podnicích a u malého počtu příjemců. Toto zjištění je ale v rozporu s cíli podpory, a proto se nová vláda na začátku roku rozhodla změnit způsob rozdělování dotací. Ve hře je i nastavení limitu pro čerpání dotace, který by se vztahoval na jednotlivé příjemce a tím by bylo zabráněno kumulaci financí na jednom místě. S touto problematikou souvisí také vázanost některých podniků na politické strany či jejich členy, což samozřejmě vyvolává obavy ze střetů zájmů. Rozvoj systému vyplácení v této oblasti je jistě žádoucí. Česká republika ale zdaleka není jediným státem, který se s touto problematikou potýká.⁷³ Agrární komora se proti této změně ale výrazně ohradila. Podle jejich mínění tyto zásahy významně ohrozí samostatnost České republiky a její závislost na dovozu potravin. Poukazují na současnou energetickou krizi a na pravděpodobnost navýšení nájemného za půdu u podniků, kterým bude zvýšená dotace přidělena. Namítají také, že změny učiněné v Zemědělském strategickém plánu nebyly projednány se zemědělskou veřejností, a tak nebyl dodrženy podmínky řádného způsobu projednání.⁷⁴

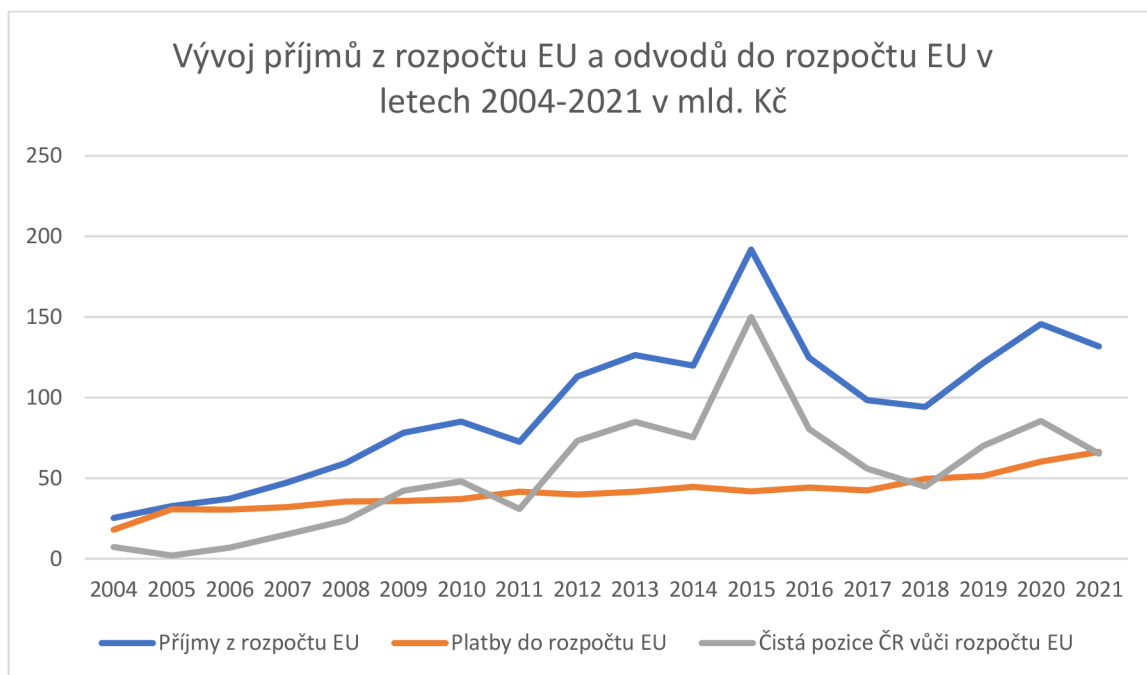
Čistá pozice

Čistá pozice je termín používaný pro rozdíl příjmů a plateb do rozpočtu EU, v případě, že je větší než nula. Zpravidla jsou tedy méně rozvinuté státy v pozici čistých příjemců a stejně tak i ČR. Tato pozice vůči ostatním členským státům se vypočítává ročně. ČR dosáhla nejvyšší čisté pozice v roce 2015, kdy se rozdíl rovnal 150 miliardám Kč. Naopak nejnižší hodnoty dosáhla v roce 2005, kdy se rozdíl rovnal pouze 2 miliardám Kč. Celkem za dobu členství v EU je hodnota čisté pozice ČR na začátku roku 2022 přibližně 984 miliard Kč. V programovém období 2004-2006 dosáhla výše čisté pozice 18,9 miliard Kč a v průměru činilo kladné saldo každý rok 4,7 miliard Kč. Graf průběhu čisté pozice má v dlouhodobém měřítku rostoucí charakter. Největším výkyvem je právě rok 2015, kdy došlo k neobvyklému nárůstu příjmů, který byl následován mírným poklesem. Tomuto trendu odpovídá i nárůst čisté pozice v období 2007-2013 na 317,9 miliard

⁷³ Europoslanci volají po lepším systému vyplácení dotací, chtějí zavést limity. *Euractiv* [online]. [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/europoslanci-volaji-po-lepsim-systemu-vyplaceni-dotaci-chteji-zavest-limity/>

⁷⁴ Nová vláda mění plán na rozdělení zemědělských dotací. *Euractiv* [online]. [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/nova-vlada-meni-plan-na-rozdeleni-zemedelskych-dotaci-agrarni-komora-hrozi-zalobou/>

eur. Průměrný roční přírůstek byl 45,4 miliard Kč ročně. Následující období činilo kladné saldo 562 miliard Kč a ročně v průměru 80,3 miliard Kč.⁷⁵ Příjmy z rozpočtu EU dosud tvoří celkem 1,71 bilionu Kč a odvody 743,3 mld. Kč.

Graf 6: autorka/ zdroj dat mfcr

6. DĚTSKÉ SKUPINY

Pro přiblížení procesu jsem se rozhodla popsat postup teoreticky a pak pokud možno ho demonstrovat na konkrétním druhu zařízení, které je z fondů často podporováno. V následující kapitole popisují pro představu i jejich fungování.

Dětské skupiny jsou alternativní formou vzdělávacích zařízení určených pro děti od šesti měsíců do počátku povinné školní docházky. Podmínkou umístění dítěte do programu je vázanost rodiče na trh práce tzn. zaměstnání. V programovém období 2014-2021 bylo vyhlášeno hned několik výzev, které tyto zařízení podporovaly a každá z nich měla své specifické podmínky. Dětské skupiny jsou spravovány Ministerstvem práce a sociálních věcí a jejich podpora je možná

⁷⁵ Čistá pozice ČR. *Ministerstvo financí ČR* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2022/cista-pozice-cr-vuci-eu-dosahla-v-roce-2-46333>

z ESF. Kapacitně můžeme tyto skupiny dělit na 3 základní typy, a to DS s kapacitou do 6 dětí, na které připadá jedna pečující osoba, DS s kapacitou 7-12 dětí, na které připadnou dvě pečující osoby a DS s kapacitou 13-24, pro které jsou nově stanoveny 3 pečující osoby. Každá dětská skupina musí být vedena v evidenci DS, kterou řídí Ministerstvo práce a sociálních věcí.⁷⁶ Ke 28.02.2022 je v evidenci 1 279 DS po celé České republice. Největší počet DS se nachází ve Středočeském kraji a nejméně v kraji Karlovarském.⁷⁷

Podmínky, za nichž jsou DS poskytovány jsou upraveny zákonem č. 247/2014 Sb. Služba péče o dítě v dětské skupině. V roce 2021 byla vydána novela tohoto zákona, která upravuje některé oblasti jejich fungování. Jedná se především o úpravu odborné způsobilosti pečujících osob, užívání pojmenování "dětská skupina", počet pečujících osob při větším počtu dětí nebo věk dětí, které jsou přijímány do denní péče. Na rozdíl od předchozí úpravy, kdy do DS mohly být zapisovány děti od jednoho roku, je dnes již možné přihlásit dítě do péče tohoto druhu již od 6 měsíců.⁷⁸ Tuto změnu považuji za velmi vhodnou, jelikož je nabídnuta možnost péče o dítě v již takto nízkém věku, což může umožnit nárůst životní úrovně. Tímto krokem se také více přibližujeme k dalším Evropským státům, které poskytují možnost péče o dítě již od útlého věku.

V současné době již není možné nově žádat o podporu DS z operačního programu Zaměstnanost, nicméně v novém programovém období 2021-2027 je podpora DS opět v plánu, a to prostřednictvím operačního programu Zaměstnanost+. Financování budování a rekonstrukcí dětských skupin bude ale pravděpodobně oproti předchozím rokům podpořeno z IROP. Nové výzvy by měly být vyhlášeny počátkem tohoto roku. Podle oficiálních internetových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, zatím ale ŘO stále vyjednává o konečných podmínkách.⁷⁹

⁷⁶ Zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů.

⁷⁷ *Evidence dětských skupin* [online]. [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <http://evidence.mpsv.cz/eEDS/index.php?search&okres=Praha>

⁷⁸ *Novela zákona o dětských skupinách* [online]. [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/225508/P%C5%99ehled_zm%C4%9Bn_web_novela.pdf/636fba19-e5ec-184c-9efe-2148dd6f7d07

⁷⁹ Mám zájem provozovat NOVÉ zařízení péče o děti. *Operační program Zaměstnanost* [online]. [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/planuji-provozovat>

7. PROCES ZÍSKÁNÍ DOTACE

Získání dotace je v zásadě složitý proces, který pro zjednodušení můžeme rozdělit do několika základních kroků. Základem pro úspěšné získání dotace je vypracování projektového záměru, tedy stanovení konkrétních cílů a nalezení vyhovujícího programu. Navážeme podáním konkrétní žádosti, která bude posouzena řídicím orgánem. V případě, že žádost je vyhovující a splňuje všechna základní kritéria, dojde k realizaci projektu, kde je s žadatelem podepsána smlouva stanovující podmínky. V Dalším kroku jsou na základě žádosti o platbu přiděleny finanční prostředky, a to buď formou ex-ante (dopředu) nebo ex-post (zpětně). Samozřejmostí jsou také kontroly realizace projektů formou administrativní kontroly nebo kontroly na místě. Každý příjemce má na základě podmínek publicity konkrétního programu povinnost nějakým způsobem informovat o finanční podpoře z Evropské unie. Nejčastěji se jedná o plakáty či loga EU a Operačních programů zveřejněných na webových stránkách. Posledním bodem je Udržitelnost projektu, tedy schopnost nadále pokračovat v projektu, a to minimálně po dobu uvedenou v právním aktu, který byl sepsán na začátku realizace projektu. Není-li v právním aktu stanoveno jinak, jedná se o 5 let od obdržení poslední platby.⁸⁰ Výše zmíněné kroky jsou základem pro úspěšné získání dotace. Jedná se tedy o kroky, které činí především žadatel.

7.1. Orgány – implementační struktura

Řídicí orgán

Řídicí orgán je jeden z hlavních subjektů, který se podílí na řízení a kontrole operačního programu. Je zodpovědný za zpracování a zveřejnění výzvy konkrétních operačních programů a zajišťuje jejich řádnou publicitu a řídí operační program v souladu se zásadou řádného finančního řízení.⁸¹

⁸⁰ 10 kroků k získání dotace. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/jak-ziskat-dotaci/10-kroku-k-ziskani-dotace>

⁸¹ Čl. 125 nařízení (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních o EFRR, ESF, FS, EZFRV a ENRF.

Řídícím orgánem v případě dětských skupin je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Zprostředkující subjekt

Zprostředkující subjekt je orgán pověřen výkonem činnosti na základě delegace práce řídicího orgánu, potažmo v některých případech certifikačního orgánu. Tento vztah vzniká na základě písemné dohody dle čl. 123 nařízení (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních o EFRR, ESF, FS, EZFRV a ENRF. Tyto orgány mohou vykonávat hodnocení, kontrolu, monitoring, výběr žádostí či poradenské činnosti, a to vše jménem řídicího orgánu a na jeho odpovědnost. Zprostředkující subjekty také zajišťují soulad se stanovenými pravidly.

Kdokoli, kdo se na programu podílí a je na základě smlouvy pověřen ŘO je zprostředkujícím subjektem.

Platební a certifikační orgán

Platební a certifikační orgán je subjekt, který zprostředkovává přijímání plateb z EU a jejich proplácení příjemcům prostřednictvím jednotlivých ministerstev v roli řídicích orgánů. V České republice spadá pod gesci Ministerstva financí. Hlavními funkcemi tohoto orgánu je vypracovávat a předkládat Komisi žádosti o platbu a účetní závěrky, vést účetní záznamy v počítačové podobě a zaznamenávat částky, které byly projektům odejmuty a budou navraceny do rozpočtu EU⁸²

Auditní orgán

Auditní orgán je orgánem kontrolním, který zajišťuje dohled nad řádným a efektivním řízením a nad fungováním operačního programu. Tuto funkci v ČR zastává Ministerstvo financí. Při této činnosti musí auditní orgán zajistit dodržování mezinárodních auditních norem. Auditním orgánem musí být určen orgán veřejné správy nebo veřejný subjekt nezávislý na platebním a certifikačním orgánu, a to členským státem pro jeden nebo více operačních programů. Nutné je dodržení zásady oddělených funkcí. Podmínky provádění auditů a četnosti jejich

⁸² Čl. 126 nařízení (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních o EFRR, ESF, FS, EZFRV a ENRF.

využití stanovuje nařízení (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních o EFRR, ESF, FS, EZFRV a ENRF.⁸³

Monitorovací výbor

Za monitorovací výbor je považován výbor, který se zabývá posouzením provádění programu, jeho hodnocením a je k dispozici v případě nutnosti konzultace změn v programech a sleduje opatření přijatá na základě jeho připomínek.⁸⁴

Národní orgán pro koordinaci

Národní orgán pro koordinaci spadá pod ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Zajišťuje naplňování cílů Dohody o partnerství a účastní se jednání, kde zajišťuje koordinaci příprav na nová programová období. Zastřešuje všechny operační programy v rámci ČR a vydává závazné metodiky pro jejich řídicí orgány.

Příjemce

Příjemce podpory je subjekt, který zodpovídá za realizaci projektu a je koncovým článkem, který si na základě smlouvy nárokuje finanční prostředky z operačních programů.⁸⁵

Příjemcem v případě dětské skupiny je FO/PO zřizující a provozující DS. Po novele zákona o poskytování služby péče o dítě se může jednat již pouze o veřejnoprávní organizace.

7.2. Projektová žádost

Prvním krokem při snaze o získání finanční podpory z Evropské unie je podání projektové žádosti v rámci některého z programů. Jedná se o rozsáhlý

⁸³ Čl. 127 nařízení (EU) č. č. 1303/2013 o společných ustanoveních o EFRR, ESF, FS, EZFRV a ENRF.

⁸⁴ Čl. 47, 49 nařízení (EU) č. č. 1303/2013 o společných ustanoveních o EFRR, ESF, FS, EZFRV a ENRF.

⁸⁵ BUDÍK, Josef. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. Vysoká škola finanční a správní, 2009. ISBN 978-80-7408-014-2., str. 31

elektronický formulář, který je zaznamenán do informačního systému. Některé programy vyžadují nejprve zkrácenou registrační žádost, na základě, které se rozhodne, jestli má smysl projekt podporovat a až poté, co je schválen na této úrovni se přistoupí ke klasické kontrole kompletní žádosti. Tento přístup je již dnes na ústupu. Žadatel se musí vždy ujistit, že žádost je v souladu s horizontálními prioritami a podmínkami jednotlivých operačních programů. Dále musí vždy obsahovat osobní údaje žadatele, informace o projektu, připravený rozpočet a v neposlední řadě i prohlášení o podpoře "de minimis". Tato podpora, ač je vyplácena ze státních prostředků, není veřejnou podporou. Jedná se o výjimku, která by na základě relativně nízké hodnoty neměla ohrožovat hospodářskou soutěž, a proto nepodléhá oznamovací povinnosti vůči Evropské komisi. Podmínky a termíny předložení žádosti jsou vždy stanoveny prostřednictvím výzvy, která zprostředkovává plnění priorit a cílů a podporuje rozvoj v konkrétních oblastech, a to rozdělením předem stanoveného množství finančních prostředků projektům, které mají největší přínos. Při přípravě úspěšné žádosti je třeba se zaměřit na cílovou skupinu a podporované aktivity tak, aby co nejlépe odpovídaly cílové skupině a aktivitám výzvy. Všechny tyto podmínky pro úspěšné získání finanční podpory vycházejí již z projektového záměru.⁸⁶

V první řadě je vždy třeba najít vyhovující program a výzvu a seznámit se s podmínkami a cíli, které jsou uvedeny v programovém dokumentu. Ten také obsahuje seznam druhů žadatelů, kteří mohou o podporu požádat. V programovém období 2014-2021 bylo možno zažádat o podporu např. z výzev 03 15 135, 03 15 136, 03 16 132, 03 17 073 nebo 03 17 074. Celkem bylo k dispozici 11 výzev podporujících dětské skupiny.⁸⁷ Před zažádáním musíme mít připravený časový harmonogram, vhodné prostory, způsob stravování, rozpočet či provozní podmínky. Také je třeba zajistit pečující osoby, ať už osoby s pedagogickým vzděláním či osoby, které se v rámci projektu zúčastní rekvalifikačního kurzu. K žádosti musí být také přiloženo potvrzení od KHS a HZS a ze stavebního úřadu, a to proto, že Vámi vybrané prostory musí odpovídat

⁸⁶ BUDÍK, Josef. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. Vysoká škola finanční a správní, 2009. ISBN 978-80-7408-014-2., str. 29-37

⁸⁷ Výzvy. *Operační program Zaměstnanost* [online]. [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/detske-skupiny>

požadavkům zákona o dětské skupině. Těsně před podáním žádosti je ještě vždy třeba požádat o zápis do evidence poskytovatelů DS, čímž získáte oprávnění k provozu DS, které je pro žádost také nutné předložit. Nakonec zbývá doručit žádost na Ministerstvo práce a sociálních věcí. Učinit tak můžete elektronicky, poštou, osobně na podatelně Ministerstva práce a sociálních věcí nebo do datové schránky. Elektronický způsob je činěn prostřednictvím systému ISKP, který je součástí informačního systému MS 2014+ a je určen pro žadatele/příjemce. Pro efektivní fungování je také třeba dopředu si zajisti odbyt služby. Zjistěte, jestli o DS bude zájem a podepište smlouvy s rodiči.⁸⁸

7.3. Informační a monitorovací systém

Historicky prošly informační systémy jednotlivých dotačních programů vývojem. Postupem času se rozvinuly jednotlivé funkce, zvýšila se možnost kontroly, existuje možnost zpětného dohledání informací, což jednoznačně přispívá k transparentnosti projektů a jsou používány také jako komunikační nástroj. Cílem tohoto vývoje je usnadnění orientace v tak komplikované struktuře, jako je proces využívání dotačních programů.

V době přistoupení České republiky do Evropské unie, tedy v programovém období 2004-2006 byl využíván systém Benefit, který musel být nainstalován do počítače, což značně ztěžovalo spolupráci mezi členy týmu. Pro období 2007-2013 byl již plně zprovozněn systém Benefit 7, který sloužil také jako rozhraní mezi žadatelem a řídicím orgánem. V této verzi systému již bylo možné data ukládat na server a tím se vyřešil problém s přístupem. Data byla stejně jako dnes chráněna přístupovým jménem a heslem. Jednou z nových a velmi zjednodušujících funkcionalit byla schopnost systému automaticky doplňovat některá data. V programovém období 2014-2020 je k monitoringu projektu a komunikaci s žadatelem využívána aplikace MS 2014+. Jedná se o první jednotný monitorovací systém, ve kterém dochází k podávání

⁸⁸ Zřízení DS. *Operační program Zaměstnanost* [online]. [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/detske-skupiny>

žádostí, administraci, monitorování i podávání zpráv o realizaci projektu.⁸⁹ Tento systém byl vyvinut firmou Tesco SW, jednou z největších firem zaměřených na vývoj softwaru v České republice sídlící. Za její vývoj bylo zapláceno 59 776 904,-Kč. Sjedením programů došlo také k ušetření nákladů za původní tři systémy.⁹⁰

7.4. Hodnocení projektu

Po fázi podání žádosti následuje proces hodnocení podle předem stanovených kritérií. Součástí je kontrola formálních náležitostí, dodržení podmínek operačního programu a předložení požadovaných podkladů. Některá pochybení jsou napravitelná, jiná ne. Pokud chyby v projektové žádosti nemohou být opraveny je projekt z procesu vyřazen. V případě chyb opravitelných je o takové skutečnosti příjemce písemně vyrozuměn a je vyzván, aby nedostatky odstranil. Jednotlivá kritéria jsou známá a je tedy možné předem předpovídat, jestli projekt má šanci na úspěch. Hodnotící kritéria jsou směřována především na naplnění evropských cílů v co největší míře. Tato fáze končí podpisem grantové smlouvy, která zavazuje řídicí orgán k poskytnutí dotace a žadatele k realizaci projektu.⁹¹

Proces hodnocení probíhá ze strany řídicího orgánu. Ovlivnit ho, je tedy možné pouze před podáním žádosti. Zjistěte si a dodržte požadavky stanovené ve výzvě, doložte všechny požadované dokumenty. Cílová skupina a cíle většiny výzev vyhlášených pro DS budou směřovat na rodiny s malými dětmi, na podpoření zaměstnanosti a také rovnosti pracovních příležitostí. Ujistěte se, že tato a další kritéria budete jako skupina splňovat.

7.5. Realizace projektu

⁸⁹ BUDÍK, Josef. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. Vysoká škola finanční a správní, 2009. ISBN 978-80-7408-014-2., str. 44-49

⁹⁰ Jaká je historie systému pořízení aplikace MS2014+. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/caste-dotazy/ms2014-casto-kladene-otazky-medii/historie-systemu>

⁹¹ BUDÍK, Josef. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. Vysoká škola finanční a správní, 2009. ISBN 978-80-7408-014-2., str. 62-65

Realizací projektu se rozumí fáze, do které se dostanou pouze úspěšní žadatelé. Musí probíhat podle podmínek stanovených ve smlouvě, a pokud je v projektu nutné provést nějaké změny, je nejvhodnější je dopředu konzultovat s řídicím orgánem či jím zmocněným zprostředkovatelským orgánem tak, aby z důvodů pochybení nevznikly nezpůsobilé výdaje a nutnost navrácení části grantu. Pokud se jedná o nepodstatné změny, jsou ve většině případů přípustné.

Peníze se k příjemci na vlastní realizaci projektu dostávají prostřednictvím žádostí o platbu, které je nutné ve stanovených termínech podávat prostřednictvím informačního systému řídicímu orgánu. Žádosti o platbu se vyskytují ve dvou základních formách 1.ex-ante, tedy platba předem a 2.ex-post, kde se vyplácejí již vydané peníze. Všechny výdaje musí být doloženy účetními doklady a na vyplacení žádosti o platbu má řídicí orgán 90 dní od předložení žádosti o platbu. Za každé období musí být podána samostatná žádost, jejíž výše by měla odpovídat finančnímu plánu.⁹²

Každý příjemce je povinen podávat zprávy o realizaci projektu, a to zpravidla jednou za 6 měsíců. Cílem těchto zpráv je průběžná kontrola průběhu realizace projektu, využívání financí a řešení případných problémů. Zpráva o realizaci se předkládá společně s žádostí o platbu.

Příjemce je od podpisu smlouvy zavázán k dodržování pravidel publicity tak, jak to jednotlivé projekty vyžadují. Nejčastějším typem informování cílové skupiny a celkově veřejnosti o finanční podpoře projektu z Evropské unie je vyvěšení plakátu s logem EU nebo v případě větších projektů instalace billboardů. Po dokončení projektu bývají tyto nosiče nahrazeny pamětní deskou. Veškeré výstupy vzniklé v rámci projektu pak musí být opatřeny logem EU, jehož umístění má přísně stanovená pravidla a je doprovázeno odkazem na konkrétní fond.⁹³

Po ukončení projektu je příjemce povinen předložit závěrečnou zprávu o realizaci a po dobu 10 let archivovat všechny související dokumenty. Tato činnost již nemůže být předmětem grantu, je tedy nutné, aby příjemce archivační služby

⁹² Čl. 131 nařízení (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních o EFRR, ESF, FS, EZFRV a ENRF.

⁹³ 10 kroků k získání dotace. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/jak-ziskat-dotaci/10-kroku-k-ziskani-dotace>

opatřil sám a na vlastní účet. S koncem projektu souvisí také jeho udržitelnost, ke které se příjemce stejně jako k archivaci zavázal již podepsáním právního aktu. Ve schopnosti projekt udržet naživu se odrazí pečlivost přípravy celého projektu. Jedná se tedy o dobu, po kterou je nutné udržet výstupy projektu. Ve většině případů to je 5 let. Tato podmínka je předmětem následné kontroly a v případě porušení může dojít k požadování navrácení části nebo celého grantu. Tuto problematiku blíže upravuje čl. 71 nařízení (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních o EFRR, ESF, FS, EZFRV a ENRF.⁹⁴

Zřizovatelé dětských skupin, kteří čerpající dotace jsou povinni jednou za půl roku zpracovávat žádost o platbu, na základě, které jsou jim poskytnuty finanční prostředky. Pokud během sledovaného období dojde k nějakému zásadnímu pochybení, může dojít ke krácení. Zároveň s žádostí o platbu musí být předložena také zpráva o realizaci, kde řídicí orgán zkontroluje splnění stanovených podmínek a průběžný stav realizace a zváží udělení sankcí. Součástí kontroly zprávy o realizaci je i kontrola splnění podmínek povinné publicity.

7.6. Kontrola

Kontrola, jako v každém jiném odvětví, hraje významnou roli pro zajištění dosažení cílů, zabránění škod či předcházení podvodů. V případě dotačních programů je třeba se zaměřit na soulad s vnitrostátní, ale i mezinárodní právní úpravou a soulad s podmínkami, které jsou stanoveny v rámci operačního programu. Jelikož kontrola nepřináší žádné nové hodnoty, pouze zamezuje případným ztrátám, je nutné kontroly pečlivě plánovat a zvážit jejich nutnost tak, aby v dostatečné míře docházelo k ochraně hodnot, ale ne k plýtvání prostředky. Jelikož na finanční prostředky z EU není právní nárok, je příjemce povinen kontrolu umožnit, pokud chce dotaci čerpat. Při porušení rozpočtové kázně může být příjemce sankcionován, a to podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.

⁹⁴ Udržitelnost projektu. *DotaceEU* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/u/udržitelnost-projektuv>

Jelikož žádost o finanční podporu z Evropské unie znamená čerpání veřejných prostředků, musí také podléhat řádné kontrole. Ta probíhá především ze strany Ministerstva financí, jako ústředního správního úřadu pro finanční kontrolu podle zákona č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole ve veřejné správě prostřednictvím řídicího orgánu a platební agentury.⁹⁵ Tyto subjekty jsou součástí implementační struktury, která se podílí na řízení a kontrole operačních programů a samy podléhají kontrole Auditního orgánu, kterým je v ČR Ministerstvo financí. Kontrola podléhá i dalším předpisům jako je zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech nebo zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. Podle metodického pokynu pro kontrolu finančních prostředků poskytovaných z EU jsou hlavními cíli kontroly: plnění účelu žádosti, soulad se schváleným rozpočtem projektu, způsobilost výdajů (zamezení dvojího financování), plnění závazných indikátorů, soulad s podmínkami právního aktu a v neposlední řadě soulad s právními předpisy a zásadami efektivnosti, účelnosti a hospodárnosti.⁹⁶

Kontrolou na místě se rozumí postup kontroly FO a PO zapojené do procesu čerpání podle kontrolního řádu. Jedná se o fyzickou kontrolu podstatných dokumentů a jejich komparace s informačním systémem. O kontrole by měl být žadatel předem vyrozuměn s výjimkou případů, kdy situace vyžaduje neohlášenou kontrolu. Čas by měl být využit na přípravu dokumentace pro její kontrolu. Častějším druhem kontroly je tzv. administrativní ověření, které probíhá formou kontroly pouze předložených dokumentů.

Některé starší publikace pak uvádějí rozsáhlejší dělení kontroly, do kterých tyto dvě spadají. Stephen Robbins a Mary Coulter ve své již mnohokrát vydané publikaci *Management* dělí kontrolu na část předběžnou (ex-ante), jako formu předcházení nedostatkům, kontrolu průběžnou (interim) a následnou (ex-post), která zpětně buď odměňuje nebo trestá za nedostatky přibližně po dobu udržitelnosti projektu. Podle charakteru provádění kontroly přidává Josef Budík ve své publikaci *Evropské strukturální fondy a jejich využívání* ještě další dělení

⁹⁵ Zákon č. 20/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů.

⁹⁶ *Kontrola finančních prostředků poskytovaných z EU fondů-Programové období 2021-2027: Metodický pokyn CHJ č. 13.*

na kontroly pravidelné a nepravidelné, interní a externí, souhrnné nebo namátkové či kontroly výběrové.⁹⁷

Dětských skupin se týkají kontroly ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí co se týče plnění podmínek čerpání finančních prostředků a kvality péče. Dále podléhají kontrole Krajské hygienické stanice a plnění podmínek, které stanovuje zákon o poskytování služby péče o dítě a kontroluje Státní úřad inspekce práce.⁹⁸ Administrativní kontrola projektu probíhá minimálně jednou ročně, zpravidla po podání žádosti o platbu a zprávy o realizaci projektu. Tedy před poskytnutím dalších finančních prostředků. Kontrola na místě je využívána již méně často a nutnost jejího výkonu je ukazatelem problémovosti projektu. Její výkon ze strany příjemce tedy není žádoucí.

⁹⁷ BUDÍK, Josef. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. Vysoká škola finanční a správní, 2009. ISBN 978-80-7408-014-2., str. 53

⁹⁸ FAQ. *Operační program Zaměstnanost* [online]. [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <http://www.dsmpsv.cz/cs/faq>

Závěr

Toto téma jsem zvolila v první řadě proto, že mám možnost se podílet na administraci některých projektů jako externí pracovník Ministerstva práce a sociálních věcí v rámci operačního programu Zaměstnanost (v budoucnu operačního programu Zaměstnanost+). Jsem si tedy vědoma komplikovanosti této problematiky, a to i z pozice osoby, která je na takovou práci školená. Práce musí být z časových důvodů dělena na menší části, které zpracovávají různé osoby a může se stát, že právě obecný náhled na problematiku chybí. Doufám, že tato práce mi pomohla se více zaměřit na jednotlivé části procesu a lépe jim porozumět, a že stejně přispěje i dalším. Komplexnost a složitost procesu je samozřejmě nezbytně nutná, ať už kvůli možnosti kontroly či zamezení chybovosti. V rámci textu jsem se ale zmínila i o postupném vývoji, který proces zjednodušuje. Je tedy patrné, že složitosti jsou si všichni vědomi a snaží se prostředí udělat uživatelsky co nejpříjemnější tak, aby nebyly zasaženy podstatné funkce pro zachování jednotlivých cílů. Při procházení jednotlivých zdrojů jsem si také všimla, že ze strany Unie (ČR) je patrná snaha o přiblížení tohoto tématu mladším generacím, a to prostřednictvím využívání nové formy sdělovacích prostředků. Vznik podcastových kanálů, kde je možné se informovat o jednotlivých programech či se stát součástí moderované diskuse je jistě vítanou snahou o rozšíření povědomí o této problematice.

Téma dotačních titulů je v dnešní době velmi diskutovaným tématem, ke kterému jsou zaujímány různé postoje, a to hlavně kvůli korupčním kauzám. Věřím, že se zdokonalením procesu, legislativní úpravy a snížením administrativní zátěže bude této problematice ubývat a vzájemnou pomocí Evropských států bude dosaženo kýžených cílů.

Seznam použité literatury

Tištěná literatura

1. BUDÍK, Josef. *Evropské strukturální fondy a jejich využívání*. Vysoká škola finanční a správní, 2009. ISBN 978-80-7408-014-2.
2. KARFÍKOVÁ, Marie. *Teorie finančního práva a finanční vědy*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-935-0.
3. MARKOVÁ, Hana a Radim BOHÁČ. *Rozpočtové právo*. C.H.BECK, 2007. ISBN 978-80-7179-551-3.
4. MRKÝVKA, Petr a Michal RADVAN. *Základy finančního práva*. 6., opr. vyd. Praha: Armex, 2012. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 978-80-87451-19-9.
5. PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie, základní kurz*. 3. vydání. Melandrium, 2007. ISBN 978-80-86175-58-4.
6. ROBBINS, S.P. a M.A. COULTER. *Management*. Pearson Education Limited, 2017. ISBN 9781292215839.
7. STEHLÍK, Václav, Michal PETR a Ondřej HAMULÁK. *Právo Evropské unie: Ústavní základy a vnitřní trh*. Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-277-6.
8. VÁLKOVÁ, Irena. *Poskytování peněžních prostředků z rozpočtu Evropské unie a finančních mechanismů v České republice: právní aspekty*. Praha: Leges, 2020. Teoretik. ISBN 978-80-7502-435-0.

Právní předpisy a dokumenty

1. Čl. č.5 Nařízení evropského Parlamentu a Rady č. 1305/2013.
2. Čl. č.312 Smlouvy o fungování Evropské unie.
3. Čl. č.313-315 Smlouvy o fungování Evropské unie
4. Čl. č.47,49 nařízení (EU) č. č. 1303/2013 o společných ustanoveních o EFRR, ESF, FS, EZFRV a ENRF.
5. Čl. č.125 nařízení (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních o EFRR, ESF, FS, EZFRV a ENRF.

6. Čl. č.126 nařízení (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních o EFRR, ESF, FS, EZFRV a ENRF.
7. Čl. č.127 nařízení (EU) č. č. 1303/2013 o společných ustanoveních o EFRR, ESF, FS, EZFRV a ENRF.
8. Čl. č.131 nařízení (EU) č. 1303/2013 o společných ustanoveních o EFRR, ESF, FS, EZFRV a ENRF.
9. Kapitola 1-8 NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie.
10. Kontrola finančních prostředků poskytovaných z EU fondů-Programové období 2021-2027: Metodický pokyn CHJ č. 13.
11. NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2021/691.
12. NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2021/1529 ze dne 15. září 2021, kterým se zřizuje Nástroj předvstupní pomoci (NPP III).
13. Návrh nařízení evropského parlamentu a rady č. o Evropském námořním a rybářském fondu a zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 508/2014.
14. Zákon č. 20/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů.
15. Zákon č. 218/2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů.
16. Zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů.

Internetové zdroje

1. Azylový, migrační a integrační fond. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/fondy-eu-v-oblasti-vnitrnich-veci-obecne-informace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>
2. Co je ESF?. *EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=35&langId=cs>

3. Čistá pozice ČR. *Ministerstvo financí ČR* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2022/cista-pozice-cr-vuci-eu-dosahla-v-roce-2-46333>
4. ČR vyčerpala za období 2007-2013 celkem 25,8 miliard eur. *Ministerstvo financí* [online]. [cit. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2017/cr-vycerpala-za-obdobi-2007-2013-celkem-28195>
5. Díky novému fondu dosáhnou uhelné regiony na další prostředky z EU. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/novinky/diky-novemu-fondu-dosahnou-uhelne-regiony-na-dalsi>
6. Erasmus+. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: [https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/unijni-programy_2014_2020/horizont-2020-\(6](https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/unijni-programy_2014_2020/horizont-2020-(6)
7. EU Rozpočet: Víceletý finanční rámec na období 2021–2027 a fond obnovy tzv „Next Generation EU“. *Hospodářská komora České republiky* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://komora.cz/eu-rozpocet-vicelety-financni-ramec-na-obdobi-2021-2027-a-fond-obnovy-tzv-next-generation-eu/>
8. Europoslanci volají po lepším systému vyplácení dotací, chtějí zavést limity. *Euractiv* [online]. [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/europoslanci-volaji-po-lepsim-systemu-vyplaceni-dotaci-chteji-zavest-limity/>
9. European Regional Development Fund. *European Commission* [online]. [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/cs/funding/erdf/
10. European Statistic System. *Eurostat* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/european-statistical-system/overview>
11. *European Structural and Investment Funds* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/funding-opportunities/funding-programmes/overview-funding-programmes/european-structural-and-investment-funds_en

12. Evropský námořní a rybářský fond pro období po roce 2020. *Rada Evropské unie* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/maritime-fisheries-fund/>
13. Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci na pomoc propuštěným pracovníkům. *Evropská komise* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=326&langId=cs>
14. Evropské strukturální a investiční fondy 2014-2020 v kostce. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2022-03-09]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/dda4e489-df77-4be3-b09d-bb9fec5b6323/esi_fondy_v_kostce_isbn-web.pdf
15. *Evidence dětských skupin* [online]. [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <http://evidence.mpsv.cz/eEDS/index.php?search&okres=Praha>
16. Financování, granty, dotace. *Evropská unie* [online]. [cit. 2022-03-09]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/live-work-study/funding-grants-subsidies_cs
17. Fond evropské pomoci nejchudším osobám. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/fond-evropske-pomoci-nejchudsim-osobam-fead->
18. Fond soudržnosti. *Fakta a čísla o Evropské unii* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/96/fond-soudrznosti>
19. Green Deal skončil. Prioritou by měla být energetická soběstačnost EU. *Euractiv* [online]. [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/klima-a-zivotni-prostredi/news/green-deal-skoncil-prioritou-by-mela-byt-energeticka-sobestacnost-eu/>
20. Horizon 2020. *Dotace EU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/unijni-programy_2014_2020/horizont-2020
21. IROP hodnotí úspěchy za období 2014-2020. *Evropský fond pro regionální rozvoj* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://irop.mmr.cz/cs/ostatni/web/novinky/irop-hodnoti-uspechy-za-obdobi-2014-2020>

22. Integrovaný regionální operační program (2021-2027). *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/programy/list/integrovaný-regionalni-operacni-program>
23. Jaká je historie systému pořízení aplikace MS2014+. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/caste-dotazy/ms2014-casto-kladene-otazky-medii/historie-systemu>
24. Klasifikace CZ-NUTS. Český statistický úřad [online]. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/3_klasifikace_cz_nuts_nuts_2004
25. Klasifikace územních statistických jednotek (CZ-NUTS) - metodika. Český statistický úřad [online]. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace-uzemnich-statistickych-jednotek-cz-nuts>
26. Legislativa pro období 2021-2027. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/legislativa-2021-2027>
27. Mám zájem provozovat NOVÉ zařízení péče o děti. *Operační program Zaměstnanost* [online]. [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/planuji-provozovat>
28. Národní cíle ČR v rámci Strategie Evropa 2020. In: . Dostupné také z: <https://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/cr/eu-2020-a-cr-78696/>
29. Národní operační programy 2021-2027. In: . Dostupné také z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/programy>
30. Na Strategii Evropa 2020 se tak trochu zapomnělo. Co bude dál?. *Euractiv* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/opinion/na-strategii-evropa-2020-se-tak-trochu-zapomnelo-co-bude-dal/>
31. *Next Generation EU: A Bold European Recovery Strategy*. In: . Dostupné také z: <https://eucalls.net/blog/next-generation-eu>

- 32.** Nová vláda mění plán na rozdělení zemědělských dotací. *Euractiv* [online]. [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/nova-vlada-meni-plan-na-rozdeleni-zemedelskych-dotaci-agrarni-komora-hrozi-zalobou/>
- 33.** Novelizace NUTS. Český statistický úřad [online]. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: https://www.cagi.cz/upload/documents/givs2017/01_udrzalova-nuts-tercet_csu.pdf
- 34.** *Novela zákona o dětských skupinách* [online]. [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/225508/P%C5%99ehled_zm%C4%9Bn_web_novela.pdf/636fba19-e5ec-184c-9efe-2148dd6f7d07
- 35.** OPERAČNÍ PROGRAM DOPRAVA 2014–2020. *Státní fond dopravní infrastruktury* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.sfdi.cz/fondy-eu/operacni-program-doprava-20142020/>
- 36.** OP Doprava (2021-2027). *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/programy/list/op-doprava>
- 37.** OP Jan Amos Komenský. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/programy/list/op-jan-amos-komensky>
- 38.** Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/op-podnikani-a-inovace-pro-konkurenceschopnost>
- 39.** Operační program Rybářství. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/op-rybarstvi-2014%e2%80%932020>
- 40.** Operační program Technická pomoc. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/2014-2020/operacni-programy/op-technicka-pomoc>
- 41.** OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné

- z: <https://dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/programy/list/op-technologie-a-aplikace-pro-konkurenceschopnost>
42. Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: [https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/op-vyzkum,-vyvoj-a-vzdelavani-\(1\)](https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/op-vyzkum,-vyvoj-a-vzdelavani-(1))
43. *OP Zaměstnanost 2014-2020*. In: . Dostupné také z: <https://www.esfcr.cz/programy/op-zamestnanost>
44. OPŽP 2014–2020. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/opzp_2014_2020
45. Politika soudržnosti EU. *Národní portál pro evropský výzkum* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.evropskyvyzkum.cz/cs/cr-a-era/politika-soudrznosti-eu>
46. *Programy přeshraniční a nadnárodní spolupráce 2014 - 2020* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.crr.cz/eus/obdobi-2014-2020/>
47. Program rozvoje venkova. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/program-rozvoje-venkova>
48. Programy. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/programy>
49. *Programové období 2014-2020*. In: . Dostupné také z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/2014-2020>
50. Programové období 2021-2027. *Operační program Zaměstnanost* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/opz-plus>
51. Programové období 2021–2027. *Operační program Životní prostředí* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.opzp.cz/opzp-2021-2027/>
52. Předvstupní pomoc. *Euroskop.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/evropska-unie/cr-a-eu/vstup-cr-do-eu/predvstupni-pomoc/>
53. Regionální politika na mapě. *Euractiv* [online]. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/evropske-finance/infographic/regionalni-politika-eu-na-mape-co-jsou-to-nuts-regiony/>

54. Rozpočet EU: základní informace. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/hospodareni-eu/rozpocet-eu/zakladni-informace>
55. Statistiky a analýzy. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy>
56. Udržitelnost projektu. *DotaceEU* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/ostatni/dulezite/slovník-pojmu/u/udrzitelnost-projektuv>
57. Unijní program LIFE. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/komunitarni_program_life
58. Unijní programy 2021_2027. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/unijni-programy-2021_2027
59. Výzvy. *Operační program Zaměstnanost* [online]. [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/detske-skupiny>
60. Zelená dohoda pro Evropu. *Evropská komise* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_cs
61. Zřízení DS. *Operační program Zaměstnanost* [online]. [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/detske-skupiny>
62. 10 kroků k získání dotace. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/jak-ziskat-dotaci/10-kroku-k-ziskani-dotace>

SEZNAM ZKRATEK

EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
ČR	Česká republika
KČ	Koruna Česká
ESI	Evropské strukturální a investiční fondy
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
FS	Fond solidarity
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
ENRF	Evropský námořní a rybářský fond
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
ČSÚ	Český statistický úřad
LAU	Local administrative unit
EGF	Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci na pomoc propuštěným pracovníkům
AMIF	Azylový, migrační a integrační fond
FEAD	Fond evropské pomoci nejchudším osobám
ISPA	Nástroj předvstupních strukturálních politik
SZP	Společná zemědělská politika
IROP	Integrovaný regionální operační program
OP	Operační program
DS	Dětská skupina

KHS **Krajská hygienická stanice**

HZS **Hasičský záchranný sbor**

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Změny NUTS

Příloha 2: Klasifikace NUTS 2021

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: zdroj ČSÚ	16
Obrázek 2: zdroj Informační web územního plánování	17

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: autorka/zdroj dat ČSÚ: Novelizace NUTS	17
Tabulka 2: autorka/zdroj dat.....	31
Tabulka 3: autorka/zdroj dat.....	37

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: autorka/zdroj dat mfc.....	24
Graf 2: autorka/zdroj dat	30
Graf 3: autorka/zdroj dat mfc.....	31
Graf 4: autorka/zdroj dat	36
Graf 5: autorka/zdroj dat	40
Graf 6: autorka/ zdroj dat mfc.....	42

Přílohy

Příloha č.1 – změny NUTS

Změny	Účinnost	Číslo sdělení ve Sbírce zákonů
<p>Aktualizovaná klasifikace CZ-NUTS navazuje na klasifikaci NUTS Evropské unie. Její struktura, kódy a názvy územních jednotek jsou v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003, ze dne 26. května 2003, o vytvoření společné klasifikace územních statistických jednotek (NUTS).</p> <p><u>Změny oproti klasifikaci CZ-NUTS vydané sdělením č. 490/2003 Sb. (platné od 1. ledna 2004):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - došlo k překódování následujících krajů (úroveň NUTS 3): Hl. m. Praha, Středočeský kraj a Moravskoslezský kraj; - došlo k překódování následujících okresů (úroveň NUTS 4): Praha 1, Praha 2, Praha 3, Praha 4, Praha 5, Praha 6, Praha 7, Praha 8, Praha 9, Praha 10, Praha 11, Praha 12, Praha 13, Praha 14, Praha 15, Benešov, Beroun, Kladno, Kolín, Kutná Hora, Mělník, Mladá Boleslav, Nymburk, Praha-východ, Praha-západ, Příbram, Rakovník, Bruntál, Frýdek – Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava, Ostrava – město; - stát (úroveň NUTS 0) je Česká republika, území (úroveň NUTS 1) je Česká republika - na úrovních NUTS 1, NUTS 2 a NUTS 3 byly přidány územní jednotky Extra-Regio. 	účinnost od 1. května 2004	Sdělení č. 228/2004 Sb., o aktualizaci Klasifikace územních statistických jednotek (CZ-NUTS)
<p>Změny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ruší se úroveň NUTS 4 (okresy); - mění se kódy NUTS 3 u dvou krajů: <ul style="list-style-type: none"> - Vysočina – nové CZ063 (místo stávajícího kódu CZ061), - Jihoomoravský kraj – nové CZ064 (místo stávajícího kódu CZ062). 	účinnost od 1. ledna 2008	Sdělení č. 201/2007 Sb., o aktualizaci Klasifikace územních statistických jednotek (CZ-NUTS)
Změna názvu „Vysočina“ na „Kraj Vysočina“ na úrovni NUTS 3 (kód CZ063 pro tento kraj zůstává beze změny).	účinnost od 1. srpna 2011	Sdělení č. 241/2011 Sb., o aktualizaci Klasifikace územních statistických jednotek (CZ-NUTS)
Změna názvu úrovně NUTS 2 ze slova „oblast“ na pojem „region soudržnosti“.	účinnost od 1. ledna 2013	Sdělení č. 363/2012 Sb., o změně v Klasifikaci územních statistických jednotek (CZ-NUTS)
Změna názvu územní statistické jednotky „Česká republika“ na úrovních NUTS 0 a NUTS 1 na „Česko“. <i>Poznámka: kódy „CZ“ (úroveň NUTS 0) a „CZ0“ (úroveň NUTS 1) se nemění.</i>	účinnost od 1. ledna 2021	Sdělení ČSÚ č. 272/2020 Sb., ze dne 4. června 2020, o aktualizaci Klasifikace územních statistických jednotek (CZ-NUTS)

Zdroj: ČSÚ

Příloha č.2 – klasifikace NUTS 2021

Kód	NUTS 0	NUTS 1	NUTS 2	NUTS 3
	stát	území	region soudržnosti	kraj
CZ	Česko			
CZ0		Česko		
CZ01			Praha	
CZ010				Hlavní město Praha
CZ02			Střední Čechy	
CZ020				Středočeský kraj
CZ03			Jihozápad	
CZ031				Jihočeský kraj
CZ032				Plzeňský kraj
CZ04			Severozápad	
CZ041				Karlovarský kraj
CZ042				Ústecký kraj
CZ05			Severovýchod	
CZ051				Liberecký kraj
CZ052				Královéhradecký kraj
CZ053				Pardubický kraj
CZ06			Jihovýchod	
CZ063				Kraj Vysočina
CZ064				Jihomoravský kraj
CZ07			Střední Morava	
CZ071				Olomoucký kraj
CZ072				Zlínský kraj
CZ08			Moravskoslezsko	
CZ080				Moravskoslezský kraj
CZZ		Extra-Regio		
CZZZ			Extra-Regio	
CZZZZ				Extra-Regio

Zdroj: ČSÚ